II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 2. december 2009

om Rumæniens planlagte statsstøtte C 39/08 (ex N 148/08) til Ford Craiovas uddannelsesprojekt

(meddelt under nummer K(2009) 9350)

(Kun den rumænske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2010/357/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler [1] og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

(1) Ved brev af 1. april 2008 anmeldte Rumænien individuel uddannelsesstøtte (ad hoc-støtte) på 57 mio. EUR til bilproducenten Ford Romania SA i Craiova.

(2) Ved brev af 10. september 2008 meddelte Kommissionen Rumænien, at den havde besluttet at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2 (nu EUF-traktatens artikel 108, stk. 2 [2]) med hensyn til den anmeldte støtte og opfordrede interesserede parter til at fremsætte eventuelle bemærkninger [3].

(3) Rumænien fremsatte sine bemærkninger ved brev af 7. november 2008. Den 18. og 19. november 2008 holdt Kommissionen møde med de rumænske myndigheder og repræsentanter for Ford på fabrikken i Craiova.

(4) Ved brev af 26. november 2008 efterkom Kommissionen støttemodtagerens ønske om en forlængelse af fristen for fremsættelse af bemærkninger. Ford fremsatte sine bemærkninger ved brev af 18. december 2008. Bemærkningerne blev videresendt til Rumænien ved brev af 9. marts 2009.

(5) Kommissionen anmodede om supplerende oplysninger ved brev af 6. marts og 23. juni 2009. De rumænske myndigheder svarede henholdsvis den 2. april og den 22. juli 2009.

(6) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra andre interesserede parter.

[1] EUT C 270 af 25.10.2008, s. 29.

[2] Fra den 1. december 2009 bliver EF-traktatens artikel 87 og 88 henholdsvis artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUF-traktaten). Disse bestemmelser er indholdsmæssigt identiske. I denne afgørelse betragtes henvisning til EUF-traktatens artikel 107 og 108 i givet fald også som henvisning til EF-traktatens artikel 87 og 88.

[3] Kommissionens beslutning om indledning af proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, jf. fodnote 1 ovenfor.

2. BESKRIVELSE AF PROJEKTET

Støttemodtageren

(7) Støttemodtageren er Ford Motor Company's datterselskab, Ford Romania SA. Den 12. september 2007 købte Ford Romania SA af det rumænske privatiseringsorgan AVAS bilfabrikken og den tilknyttede forretningsvirksomhed i Craiova, der tidligere blev drevet af SC Automobile Craiova SA og SC Daewoo Automobile SA (i det følgende benævnt »Ford Craiova«).

(8) Ved beslutning af 27. februar 2008 fastslog Kommissionen, at privatiseringsaftalen indebar uforenelig støtte, og at der skulle tilbagebetales 27 mio. EUR ([4]). Beløbet blev tilbagebetalt med renter den 27. juni 2008.

(9) Ford købte bilfabrikken i Craiova med det formål at påbegynde produktionen af to nye bilmodeller fra 2009 (B-MAV, som er en lille multifunktionel model, og ISV, som er et mindre erhvervskøretøj til varetransport og/eller passagerbefordring) og en ny generation af motorer med lavere CO_2-emission fra 2011. Dette projekt vil betyde, at der skal anlægges to nye produktionslinjer, og de samlede investeringer hertil anslås til 675 mio. EUR. I henhold til privatiseringsaftalen har Ford forpligtet sig til at beholde de nuværende 3 900 ansatte og at skabe nye arbejdspladser, så det samlede antal beskæftigede når op på 9 000 inden udgangen af 2012.

(10) Fabrikken i Craiova ligger i en dårligt stillet region, der er støtteberettiget i henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra a). Ved beslutning af 30. april 2008 godkendte Kommissionen regionalstøtte på 143 mio. EUR til Ford Craiova, hvilket svarer til den maksimale støtteintensitet, der er tilladt til et stort investeringsprojekt af dette omfang i en støtteberettiget region, hvor den grundlæggende maksimale basisstøtteintensitet er på 50 % af de støtteberettigede investeringsomkostninger ([5]).

Uddannelsesprojektet

(11) Den anmeldte støtte skal ydes til et omfattende femårigt uddannelsesprogram, som Ford vil tilbyde både de nuværende (3 900) og kommende beskæftigede på bilfabrikken i Craiova, op til i alt 9 000 beskæftigede. De samlede omkostninger ved uddannelsesprogrammet anslås til 185,5 mio. EUR ([6]), hvoraf Ford skal bidrage med 128,5 mio. EUR og Rumænien med 57 mio. EUR i form af uddannelsesstøtte.

(12) Uddannelsesprogrammet har en todimensional struktur.

(13) Vertikalt består programmet af flere etaper. Første etape omfatter uddannelse, som dels er obligatorisk i henhold til EU's og Rumæniens lovgivning, dels er nødvendig for, at fabrikken kan fungere effektivt, og som kunne kaldes »virksomhedsspecifik uddannelse«. Til denne etape kan der ikke ydes støtte, og de anslåede omkostninger på ca. 29,7 mio. EUR afholdes fuldt ud af Ford. De øvrige etaper omfatter: uddannelse, som kun kan tilbydes delvis, hvis ikke der ydes støtte (dvs. op til 40 % af hele kursets indhold), uddannelse, som slet ikke kan tilbydes uden støtte, og uddannelse i forbindelse med udvælgelse af arbejdstagerkategorier.

(14) Horisontalt består programmet af 269 kurser, som er opdelt i 4 hovedtemaer/-moduler:

— Sikkerhed: 79 kurser, som tager sigte på udvikling af en sikkerhedskultur på arbejdspladsen. Disse kurser opdeles på fire hovedemner, nemlig grundbegreber vedrørende sikkerhed på arbejdspladsen, sikker anvendelse af maskiner og individuelt beskyttelsesudstyr, sikkerhed ved færdsel til fods og påvisning og forebyggelse af farer og risici. Hvert kursus består af en introduktion og en indgående adfærdsundervisning. Ud af de 79 kurser, der tilbydes under dette modul, henvender 61 sig til såvel arbejdere som ledende medarbejdere, mens 18 kun henvender sig til sidstnævnte kategori.

Den uddannelse, som skal varetages af virksomheden med henblik på overholdelse af de interne sikkerhedsnormer og opfyldelse af krav, der er fastsat i europæiske og rumænske sikkerhedsbestemmelser, betragtes ikke som støtteberettiget ([7]). De støtteberettigede omkostninger ved dette modul beløber sig til 17,57 mio. EUR, og der kan anmodes om støtte på op til 8,43 mio. EUR.

([4]) Kommissionens beslutning 2008/717/EF af 27. februar 2008 i statsstøttesag C 46/07 (ex NN 59/07), *Privatisering af Automobile Craiova, Rumænien* (EUT L 239 af 6.9.2008, s. 12). Kommissionen konstaterede, at privatiseringsprisen var blevet sænket, mod at Ford forpligtede sig til at beholde den eksisterende arbejdsstyrke (3 900 ansatte), at skabe nye arbejdspladser på op til i alt 9 000 ansatte inden 2012 og at nå op på en produktion på 200 000 biler om året inden udgangen af 2012. Kommissionen besluttede at kræve tilbagebetaling af 27 mio. EUR, dvs. forskellen mellem aktivernes nettoværdi og købsprisen. Som led i privatiseringsaftalen undertegnede den rumænske regering den 7. november 2007 et bindende tilsagn om at yde Ford regionalstøtte på i alt 156 mio. EUR og uddannelsesstøtte på i alt 57 mio. EUR til projektet i Craiova.

([5]) Kommissionens beslutning af 30. april 2008 i statsstøttesag N 767/07, *Regional investeringsstøtte til Ford Craiova* (EUT C 238 af 17.9.2008, s. 4).

([6]) Som fremlagt at støttemodtageren den 18. december 2008.

([7]) Det gælder følgende: Grunduddannelse inden for sundhed og sikkerhed i forbindelse med produktionen; sikkerhed på arbejdspladsen; arbejdsstandsning med henblik på ECPL; arbejdsstandsning med henblik på ECPL i produktionen; grunduddannelse inden for sundhed og sikkerhed for kontorpersonale; grunduddannelse i sikkerhed for besøgende og kontrahenter; planlægning i forbindelse med vedvarende energi; mekanisk tyverisikringssystem (MATS) og datastyring af farlige stoffer; risikovurderingspersonale; forvaltning af indhegnede områder og byggepladser; evaluering af brandrisiko og sikkerhed; arbejdsstandsning på grund af kontrol af lovfæstede sikkerhedsbestemmelser (hvert andet år); arbejdsstandsning på grund af kontrol og sikkerhed ved færdsel til fods (hvert andet år); sundhed og sikkerhed for medlemmer af ledelsen og sundheds- og sikkerhedsudvalget; førstehjælp.

— Basiskvalifikationer: 59 kurser, som tager sigte på medarbejdernes personlige udvikling ved at bibringe dem generelle kvalifikationer. Kurserne er opdelt på følgende emner: rumænsk for udenlandske medarbejdere, ledelseskvalifikationer for arbejdsledere/formænd, grundlæggende kendskab til IT og Outlook, engelsk samtalefærdighed for den lokale arbejdsstyrke, sproglige og matematiske færdigheder, grundlæggende ledelseskvalifikationer for alle medarbejdere, videreuddannelse inden for IT og indgående individuel uddannelse af udvalgte »rollemodelmedarbejdere«. 14 af kurserne henvender sig til såvel arbejdere som ledende medarbejdere ([8]), mens 45 kun henvender sig til sidstnævnte kategori.

De anslåede omkostninger ved de kurser, der ikke er støtteberettigede, skal afholdes fuldt ud af Ford ([9]). De støtteberettigede omkostninger ved dette modul beløber sig til 93,13 mio. EUR, hvortil der kan anmodes om støtte på op til 46,56 mio. EUR. Hvert af kurserne vedrørende sproglige og matematiske færdigheder, der henvender sig til såvel arbejdere som ledende medarbejdere, anslås til ca. 22,5 mio. EUR.

— Grundlæggende kendskab til forretningspraksis: 73 kurser, der tager sigte på at forbedre medarbejdernes kendskab til europæisk og international forretningspraksis. En del af kurserne under dette modul, nemlig 20 ([10]), tager sigte på såvel arbejdere som ledende medarbejdere (gruppeledere, arbejdsledere, specialiseret personale og chefer). De øvrige kurser henvender sig kun til sidstnævnte kategorier. Tre uddannelsesområder under dette modul, nemlig Ford-specifikke IT-systemer, Fords driftsprocesser og Fords interne kontrolprocesser, omfatter kurser, der er nødvendige for, at fabrikken kan drives effektivt og er derfor ikke støtteberettigede. De øvrige kurser er frivillige eller supplerende, og har til formål at give medarbejderne større erfaring og viden. Disse supplerende uddannelsesområder omfatter generelle emner såsom: kendskab til projektstyring, funktionelt kendskab (menneskelige ressourcer, indkøb, finansiering), 6 Sigma (kvalitetsforbedringsprogram), supplerende individuel uddannelse af udvalgte »rollemodelmedarbejdere«.

De samlede støtteberettigede omkostninger ved dette uddannelsesmodul anslås til ca. 8 mio. EUR, hvoraf 4 mio. EUR afholdes af Ford, og de resterende 4 mio. EUR ydes som støtte. Samtlige omkostninger ved den virksomhedsspecifikke uddannelse under dette modul afholdes af virksomheden ([11]).

— Faglige kvalifikationer: 58 kurser, der skal sikre faglige kvalifikationer på et højere niveau end nødvendigt for udførelsen af arbejdet, og som giver medarbejderne mulighed for at løse problemerne i forbindelse med anvendelse af nye teknologier inden for produktionen som helhed. To af disse kurser, nemlig samling af motorer og produktionsprocessimulering, er virksomhedsspecifikke og dermed ikke støtteberettigede. De øvrige kurser anses for at indgå i den supplerende/frivillige uddannelse og omfatter en række emner inden for brede områder, såsom forbedring af kvalifikationerne inden for elektriker-/mekanikerfaget og bedre vedligeholdelse. Størstedelen af kurserne under dette modul henvender sig til såvel arbejdere som ledende medarbejdere ([12]).

De samlede støtteberettigede omkostninger ved dette uddannelsesmodul anslås til ca. 39,1 mio. EUR, hvoraf de 18,9 mio. EUR afholdes af Ford, og ca. 18,2 mio. EUR kan ydes som støtte.

(15) Den virksomhedsspecifikke del af uddannelsesprogrammet, som skal finansieres fuldt ud af Ford, anslås til 29,73 mio. EUR ([13]). Hvad angår den supplerende uddannelse, der er støtteberettiget, er fordelingen af de støtteberettigede omkostninger på uddannelsesprogrammets moduler og Fords eget bidrag angivet i nedenstående tabel (i mio. EUR).

([8]) Det gælder følgende: Arbejdsholdenes rolle ved fastsættelse af mål og gennemførelse af virksomhedspolitikken; Konstant videreuddannelse; Indføring i pc'er med MS Windows XP; grundbegreber inden for MS Excel; grundbegreber inden for MS Word 2003; teambuildingkvalifikationer; vurdering af forskellige faktorer, successkabelse — forskelle og værdighed på arbejdspladsen; læreruddannelse; effektive møder; sprogkompetencer; erhvervsmatematik; indføring i resultattavler; engelskkurser; ledelseskurser for produktspecialister.

([9]) Det gælder følgende: »Task card«-uddannelse; indføring i resultattavler; strategier, mål og nøgleindikatorer for virksomhedens resultater.

([10]) Som f.eks.: Produktionsprincipper; analyse af de grundlæggende årsager (de 5 grunde); »Visual Factory«-metoderne; påvisning af fejl; påvisning og afhjælpning af mangler; konstant videreuddannelse; helhedsbillede af kvaliteten; statistisk proceskontrol; principper for virksomhedsadfærd; produktionssystemer osv.

([11]) Som omfatter følgende virksomhedsspecifikke kurser: Kontrol med fabriksprocesserne; opbevaring og forvaltning af dokumenter; anvendelse af statisk proceskontrol inden for Ford; virksomhedsadfærd inden for Ford; Fords interne kontrol; Fords driftssystemer inden for produktionen; uddannelse i Captura-programmet; Fords driftsbogholderi; Fords finansbogholderi og skatteprocedurer; Fords finansielle analyseprocedurer; Fords indkøbsprocedurer; procedurer vedrørende menneskelige ressourcer inden for Ford; indkøbs- og ordresystemer; kontrol med bestillinger og godkendelser; indkøbs- og bestillingssystemer for kunderne; elektronisk ordrebehandling uden tilknytning til produktionen (SNOOPE); generel ordreudvælgelse.

([12]) Bortset fra to medicinske kurser, nemlig genoplivning og behandling i tilfælde af elektrisk stød og forbedring af medicinske kvalifikationer.

([13]) Nominel værdi.

	Sikkerhed	Basiskvalifikationer	Grundlæggendekendskab tilforretningspraksis	Faglige kvalifikationer	I alt
Støtteberettigede omkostninger ved generel uddannelse	16,17	93,13	7,94	36,67	153,91
Støtteberettigede omkostninger ved specifik uddannelse	1,49	—	0,16	0,24	1,89
Støtte til generel uddannelse	8,08	46,56	3,97	18,33	76,94
Støtte til specifik uddannelse	0,37	—	0,03	0,06	0,46
Samlede omkostninger	8,45	46,56	4,00	18,39	77,44
Fords bidrag	9,2	46,56	4,08	18,50	78,39

Det samlede støttebeløb og Fords bidrag, der er anført i ovenstående tabel, er angivet i nominel værdi. Rumænien og Ford understreger, at virksomheden har besluttet at begrænse støtten til i alt 57 mio. EUR. Forskellen mellem den samlede støtte, som programmet ellers er berettiget til, og de 57 mio. EUR, der anmodes om, overtages af Ford, hvis eget bidrag dermed forhøjes til 98,8 mio. EUR.

(16) Det samlede antal uddannelsesdage inden for den virksomhedsspecifikke uddannelse, som ikke er støtteberettiget, udgør ca. 200 000 over en periode på fem år, men det samlede antal uddannelsesdage inden for den støtteberettigede del af programmet udgør ca. 800 000 over en periode på fem år. Hver af de 9 000 ansatte får dermed i alt ca. 111 uddannelsesdage i gennemsnit, fordelt på en periode på fem år. Rumænien og Ford har også fremlagt beviser på, at de fleste af lærerne i forbindelse med programmet (op til 90 %) vil blive rekrutteret fra eksterne specialuddannelsescentre, og at en stor del af uddannelsen vil foregå uden for fabrikkens område (se også betragtning 18 nedenfor, som indeholder en oversigt over de støtteberettigede rejseudgifter for såvel deltagerne som lærerne).

(17) Omkostningerne ved uddannelsesprogrammet er blevet anslået på grundlag af de tilsvarende omkostninger, som Ford har afholdt til uddannelse af sine ansatte på fabrikken i Dagenham (Det Forenede Kongerige), og er blevet tilpasset efter omkostningsniveauet i Rumænien på grundlag af foreløbige prognoser (tallene for 2008 er blevet tilpasset efter de forventede inflationstakter for de følgende år). Herved opnås følgende overslag over omkostningerne pr. uddannelsesdag for hver deltager (eksklusive deltagernes løn):

Støtteberettigede omkostningskategorier	Generel uddannelse	Specifik uddannelse
Vejledning og rådgivning	[…] (*) EUR	[…] EUR
Lærerens løn (2 dage)	[…] EUR	[…] EUR
Lærerens rejseudgifter	[…] EUR	[…] EUR
Deltagerens rejseudgifter	[…] EUR	[…] EUR
Afskrivning af maskiner og inventar	[…] EUR	[…] EUR
Leje/afskrivning af uddannelsesfaciliteter	[…] EUR	[…] EUR
Uddannelsesmateriale	[…] EUR	[…] EUR
I alt	181,00 EUR	265,00 EUR

(*) Forretningshemmelighed.

(18) De støtteberettigede omkostninger ved dette program (som omfatter i alt 9 000 ansatte, og som skal gennemføres over en periode på fire år) er angivet nedenfor (nominel værdi, i mio. EUR):

	Støtte til generel uddannelse	Støtte til specifik uddannelse	I alt
Udgifter til læreren	[45-50]	[0,5-1]	[45-50]
Lærerens rejseudgifter	[10-15]	[0-0,5]	[10-15]
Deltagerens rejseudgifter	[0-5]	[0-0,5]	[0-5]
Andre udgifter (artikel 4, stk. 7, litra c))	[10-15]	[0-0,5]	[10-15]
Afskrivning	[0-5]	[0-0,5]	[0-5]
Udannelsesfaciliteter	[5-10]	[0-0,5]	[5-10]
Vejledning og rådgivning	[25-30]	[0-0,5]	[25-30]
Udgifter til intern lærer	[0-5]	[0-0,5]	[0-5]
Lønkompensation til deltagerne	[40-45]	[0-0,5]	[40-45]
Støtteberettigede omkostninger, ekskl. lønkompensation	[110-115]	[1-2]	[110-120]
Maksimumstøtte	76,96	0,47	77,44
Fords bidrag	76,96	1,42	78,39

Støtten

(19) Støtten består i et direkte tilskud til Ford Craiova på 57 mio. EUR for en periode på fem år. Støtten foreslås ydet til et uddannelsesprojekt, hvortil de samlede omkostninger anslås til 185,5 mio. EUR (nominel værdi). Heraf er de 155,8 mio. EUR berettigede til uddannelsesstøtte. En stor del af de støtteberettigede omkostninger, nemlig 153,93 mio. EUR, vedrører generel uddannelse. Kun 1,88 mio. EUR af de støtteberettigede omkostninger vedrører specifik uddannelse. I forbindelse med dette projekt har Rumænien anvendt en støtteintensitet på 50 % for generelle uddannelsesforanstaltninger og på 25 % for specifikke uddannelsesforanstaltninger. Projektet er således berettiget til støtte til generel og specifik uddannelse på henholdsvis 76,96 mio. EUR og 0,47 mio. EUR — i alt 77,44 mio. EUR. Støttemodtageren har dog ikke desto mindre valgt at begrænse statsstøtten til 57 mio. EUR (se også betragtning 15).

(20) Rumænien finder, at det er urealistisk på forhånd at anslå de nøjagtige omkostninger ved de enkelte uddannelseskurser under et program, der gennemføres over fem år, og at det derfor er nødvendigt at give støttemodtageren en vis frihed til at omfordele støtten mellem de forskellige støtteberettigede omkostninger, hvis det skulle vise sig, at de faktiske omkostninger afviger fra de anslåede standardomkostninger. Denne fleksibilitet skulle give støttemodtageren mulighed for at optimere uddannelsesprogrammet undervejs og samtidig respektere uddannelsens indhold og støttens omfang og intensitet.

(21) Desuden foreslog Rumænien i de dokumenter, der blev fremlagt i juli 2009, at støtten blev udbetalt til støttemodtageren på forhånd med intervaller, som skulle fastlægges efter aftale med sidstnævnte (f.eks. kvartalsvis), på grundlag af de anførte standardomkostninger. De omkostninger, der faktisk er afholdt i hvert regnskabsår, skal derefter revideres af støttemodtagerens interne revisorer, og støtteudbetalingerne skal tilpasses årligt efter den gældende maksimale støtteintensitet. Reglerne og betingelserne for udbetalingen af støtten skal Rumænien fastsætte i en specifik normativ retsakt.

3. INDLEDNING AF DEN FORMELLE UNDERSØGELSESPROCEDURE I HENHOLD TIL EF-TRAKTATENS ARTIKEL 82, STK. 2

(22) Da Kommissionen den 10. september 2008 besluttede at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, udtrykte den forbehold med hensyn til følgende aspekter: støttens berettigelse, støttens tilskyndelsesvirkning/nødvendighed, kumulering af regional- og uddannelsesstøtte og overholdelsen af det såkaldte »Deggendorf-princip« (alle disse aspekter behandles i det følgende).

Tilskyndelsesvirkning/nødvendighed

(23) Kommissionen stillede især spørgsmålstegn ved: i) om ikke Ford under alle omstændigheder ville være nødt til at gennemføre en del af den uddannelse, der var erklæret støtteberettiget, i hvert fald for den eksisterende arbejdsstyrke, for at kunne drive en fabrik med den allernyeste produktionsteknologi, og ii) om ikke Ford i virkeligheden var forpligtet i henhold til EU's/Rumæniens sikkerhedsbestemmelser til at gennemføre visse dele af uddannelsen under sikkerhedsmodulet. I så fald ville støtten ikke være forenelig med det indre marked i henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), da den ville begunstige en uddannelsesforanstaltning, som ville blive gennemført under aller omstændigheder, og derfor ikke ville »fremme […] udviklingen af visse erhvervsgrene«.

Berettigelse

(24) Kommissionen stillede også spørgsmålstegn ved, om visse dele af den foreslåede uddannelse af fremtidige medarbejdere var berettigede, da Ford havde mulighed for at ansætte nye kvalificerede medarbejdere.

Kumulering/immaterielle regionale problemer

(25) Kommissionen rejste endvidere spørgsmålet om, hvorvidt dele af den foreslåede uddannelse ville afhjælpe immaterielle regionale problemer, nemlig den eksisterende arbejdsstyrkes manglende kvalifikationer, som allerede var afhjulpet ved den regionale investeringsstøtte, der blev ydet virksomheden i 2008 ([14]).

Deggendorf-princippet

(26) Ifølge fast retspraksis ([15]) kan der ikke udbetales ny støtte, før tidligere uforenelig støtte er fuldt tilbagebetalt. På det tidspunkt, hvor den formelle undersøgelsesprocedure blev indledt, kunne de rumænske myndigheder ikke bevise, at den støtte, der var blevet ydet til privatiseringen af fabrikken i Craiova, og som Kommissionen havde erklæret uforenelig med EF-traktaten (nu EUF-traktaten) den 27. februar 2008, var blevet tilbagebetalt fuldt ud ([16]).

4. RUMÆNIENS BEMÆRKNINGER

(27) Efter at undersøgelsesproceduren var indledt, fremsatte Rumænien bemærkninger vedrørende: i) retsgrundlaget for vurderingen af støttens forenelighed med traktaten, ii) støttens tilskyndelsesvirkning og iii) overholdelsen af det såkaldte Deggendorf-princip.

Retsgrundlaget for vurderingen

(28) Rumænien mener, at støtten i overensstemmelse med retssikkerhedsprincippet skal vurderes på grundlag af de kriterier, der gælder på anmeldelsestidspunktet (april 2008). På det pågældende tidspunkt var Kommissionens forordning (EF) nr. 68/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på uddannelsesstøtte ([17]) stadig gældende, men den generelle gruppefritagelsesforordning ([18]) blev offentliggjort den 9. august 2008 og trådte i kraft 20 dage efter offentliggørelsen.

(29) Rumænien mener, at de vurderingskriterier, der er fastsat i den generelle gruppefritagelsesforordning, adskiller sig delvis fra dem, der er fastsat i forordning nr. 68/2001. Rumænien understreger også, at den maksimale støtteintensitet, der er taget i betragtning ved anmeldelsen, er den intensitet på 50 % for generel uddannelse og 25 % for specifik uddannelse, der er fastsat i forordning nr. 68/2001, og ikke den maksimale støtteintensitet på 60 % for generel uddannelse og 25 % for specifik uddannelse, der er fastsat i den generelle gruppefritagelsesforordning.

(30) Rumænien er desuden af den opfattelse, at Kommissionen med udgangspunkt i sine beslutninger om *Ford Genk* ([19]) og *GM Antwerp* ([20]) har indført en ufleksibel tilgang til vurdering af uddannelsesstøtte på grundlag af tilskyndelsesvirkningen, som hverken er i overensstemmelse med Kommissionens normale tilgang med hensyn til uddannelsesstøtte eller med Lissabon-dagsordenen.

([14]) Se fodnote 4.

([15]) De forenede sager T-244/93 og T-486/93, *TWD/Kommissionen*, Sml. 1997 II, s. 2265, og sag C-355/95 P TWD/Kommissionen, Sml. 1997 I, s. 2549.

([16]) Se fodnote 4.

([17]) EFT L 10 af 13.1.2001, s. 20.

([18]) Kommissionens forordning (EF) nr. 800/2008 af 6. august 2008 om visse former for støttes forenelighed med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87 og 88 (Generel gruppefritagelsesforordning) (EUT L 214 af 9.8.2008, s. 3.

([19]) Kommissionens beslutning 2006/938/EF af 4. juli 2006 om den af Belgien påtænkte statsstøtte til Ford Genk — C 40/2005 (ex N 331/2005) (EUT L 366 af 21.12.2006, s. 32).

([20]) Kommissionens beslutning 2007/612/EF af 4. april 2007 om Belgiens påtænkte statsstøtte C 14/06 til General Motors Belgium i Antwerpen (EUT L 243 af 18.9.2007, s. 71).

Tilskyndelsesvirkningen

(31) Nødvendighed. Rumænien fremfører især, at virksomheden uden støtten må gennemføre et mindre ambitiøst uddannelsesprogram og i stedet vælge kun at tilbyde sine ansatte den uddannelse, der er nødvendig for fabrikkens drift (dvs. ca. 17 % af det foreslåede program, hvor virksomheden selv afholder alle omkostninger) og i langt mindre grad tilbyde supplerende uddannelse.

(32) Rumænien fremfører, at Ford vil kunne drive fabrikken i Craiova uden at gennemføre den supplerende uddannelse, der betragtes som støtteberettiget, fordi den eksisterende arbejdskraft har erfaringer med bilproduktion, og de nye teknologier, der skal anvendes i fabrikken, kan tilegnes gennem praktisk erfaring, hvilket også er påvist på andre Ford-fabrikker, hvor der ikke er gennemført en sådan supplerende uddannelse.

(33) Rumænien giver også en udførlig redegørelse for forskellen mellem de kurser, der er nødvendige for fabrikkens drift (som skal finansieres fuldt ud af virksomheden selv), og de supplerende (»nyttige, men ikke absolut nødvendige«) kurser under hvert uddannelsesmodul.

(34) Sikkerhed: De fleste af de kurser, der tilbydes under de fire hovedemner (nemlig grundbegreber vedrørende sikkerhed på arbejdspladsen, sikker anvendelse af maskiner og individuelt beskyttelsesudstyr, sikkerhed for fodgængere og påvisning og forebyggelse af farer og risici), betragtes som nødvendige for at udvikle en sikkerhedskultur på arbejdspladsen. Nogle af disse kurser gennemføres af hensyn til opfyldelsen af de krav, der er fastsat i EU's og Rumæniens sikkerhedsbestemmelser, og andre tager sigte på at opfylde Ford-fabrikkens interne sikkerhedsstandarder. Rumænien fremfører også, at Ford anvender interne sikkerhedsstandarder, som overstiger lovgivningens mindstekrav. Under alle omstændigheder betragtes hverken lovfæstede sikkerhedskurser eller kurser, der gennemføres som led i virksomhedens interne sikkerhedspolitik, som støtteberettigede. Omkostningerne herved afholdes fuldt ud af virksomheden. Den supplerende uddannelse på sikkerhedsområdet, hvortil der anmodes om støtte på 3,2 mio. EUR, består i individuel undervisning med henblik på fortsat sensibilisering og adfærdsændring og individuel uddannelse af udvalgte rollemodelmedarbejdere. Disse former for indgående uddannelse er nyttige for de ansatte, men ikke absolut nødvendige for virksomheden.

(35) Basiskvalifikationer: Dette uddannelsesmodul tager sigte på at støtte de enkelte medarbejderes personlige udvikling og vedrører i meget ringe grad den faktiske udførelse af arbejdet. En stor del af uddannelsen under dette modul vedrører generelt IT-kendskab, engelskkundskaber, sproglige og matematiske færdigheder osv. F.eks. har den sproglige og matematiske uddannelse direkte til formål at lukke de huller i medarbejdernes viden, som man overalt i verden har konstateret hos voksne, der arbejder i industrien, uanset uddannelsesniveau. Den sproglige og matematiske uddannelse er ikke nødvendig for arbejdets udførelse, fordi den teknologi, fabrikken anvender, er baseret på Visual Factory-systemer, som giver forenklede visuelle arbejdsinstrukser. Den sproglige og matematiske uddannelse tager sigte på at forbedre de ansattes evner til at formulere idéer/begreber og formidle dem flydende og at forstå miljøændringer og deres kvantitet. Denne model omfatter også uddannelse, som giver medarbejdere på alle niveauer grundlæggende ledelseskvalifikationer. Rumænien mener, at disse kvalifikationer er til gavn for alle kategorier af ansatte uanset uddannelsesniveau. Denne form for uddannelse er især til gavn for de ansatte selv, højner deres livskvalitet og skaber positive virkninger for regionen og samfundet som helhed.

(36) Grundlæggende kendskab til forretningspraksis: dette uddannelsesmodul har generelt til formål at give generel og grundlæggende kompetence på det driftsmæssige og administrative område. Tre uddannelsesområder giver virksomhedsspecifikke ledelseskvalifikationer (Ford-specifikke IT-systemer, Fords driftsprocesser og Fords interne kontrolprocedurer), og omkostningerne derved afholdes fuldt ud af Ford. Den supplerende uddannelse giver kvalifikationer på generelle områder, der i vid udstrækning kan overføres til andre virksomheder eller sektorer, såsom projektstyring, menneskelige ressourcer, indkøb, finansiering, 6 Sigma (en metode til at mindske gentagne procesfejl, der anvendes inden for mange erhvervssektorer) og individuel uddannelse af udvalgte »rollemodelmedarbejdere«, som uden tvivl også er til gavn for virksomheden, da den forbedrer arbejdsmiljøet ved at bidrage til at udjævne den hierarkiske orden, men fortrinsvis er til gavn for deltagerne, fordi det gør dem mere attraktive på arbejdsmarkedet. Til dette uddannelsesmodul anmodes der om støtte på op til 4,33 mio. EUR.

(37) Faglige kvalifikationer: Også dette modul omfatter uddannelse, som overstiger det uddannelsesniveau, der er nødvendig for udførelsen af arbejdet. De kurser, der er nødvendige for den normale udførelse af arbejdet inden for produktion, dvs. igangsætning af maskiner, vedligeholdelse og anvendelse af gaffeltrucks, robotteknik og automatisering, finansieres af virksomheden selv. Der tilbydes supplerende uddannelse på to generelle områder, nemlig forbedring af kvalifikationerne inden for elektriker-/mekanikerfaget (hvilket øger arbejdstagernes jobmuligheder, men ikke er nødvendigt for udførelsen af arbejdet) og grundig videreuddannelse inden for vedligeholdelse, automatisering og robotteknik. I begge tilfælde lærer medarbejderne at bruge en række andre højteknologiske maskiner end dem, de bruger på deres nuværende arbejdsplads. Dette uddannelsesmodul er erklæret berettiget til støtte på op til 18,9 mio. EUR.

(38) Desuden mener Rumænien, at den foreslåede støttes tilskyndelsesvirkning skal vurderes for uddannelsesprogrammet som helhed, og ikke separat for de enkelte uddannelsesemner eller kurser. En vurdering af de enkelte emner og/eller kurser uden for deres overordnede sammenhæng kan medføre fordrejede resultater. En sådan vurdering vil ikke tage hensyn til uddannelsesprogrammets merværdi som helhed, der er mere end blot en sammenlægning af de fordele, som uddannelse inden for bestemte emner medfører.

(39) Berettigelse. Hvad angår det berettigede i at uddanne nyansatte, adskiller Rumænien spørgsmålet om virksomhedens (ubestridte) muligheder for at ansætte kvalificerede personer fra spørgsmålet om, hvorvidt supplerende uddannelse er berettiget i denne forbindelse. Supplerende uddannelse giver generelle kvalifikationer, som ikke er nødvendige for udførelsen af arbejdet og således berettiget, hvis den er til gavn for alle kategorier af arbejdstagere uanset uddannelsesniveau.

(40) Immaterielle regionale problemer. Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt den foreslåede uddannelsesstøtte vil afhjælpe immaterielle regionale problemer i form af den eksisterende arbejdsstyrkes manglende kvalifikationer, som allerede er afhjulpet gennem regionalstøtte, fremfører Rumænien, at regionalstøtteforanstaltninger til investeringer og til uddannelse har forskellige målsætninger (og derfor afhjælper forskellige problemer) og dækker forskellige støtteberettigede omkostninger. Regional investeringsstøtte har til formål at støtte investeringer i EU's dårligt stille regioner, mens uddannelsesstøtte tager sigte på at afhjælpe problemet med utilstrækkelige uddannelsesinvesteringer, som er et fænomen, der konstateres overalt i EU. Desuden adskiller fordelingen af regionalstøttemodtagerne sig fra fordelingen af uddannelsesstøttemodtagerne: mens førstnævnte støtte hovedsagelig er til gavn for investor, kommer sidstnævnte især de ansatte til gode.

(41) Rumænien understreger også, at de immaterielle regionale problemer, som skyldes den lokale arbejdsstyrkes manglende kvalifikationer, ikke er et af kriterierne for udvælgelse af dårligt stillede regioner i EU — disse kriterier omfatter BNP pr. capita, arbejdsløshedsprocenten, befolkningstætheden osv. Desuden har Kommissionen tidligere godkendt uddannelsesstøtte bl.a. med den begrundelse, at den ville bidrage til at afhjælpe den konkurrencemæssige ulempe, som den dårligt kvalificerede arbejdskraft medførte (*Webasto* ([21]), *Vauxhall Motors* ([22])).

([21]) Kommissionens statsstøttebeslutning i sag N 653/2005, *Uddannelsesstøtte til Webasto i Portugal*, (EUT C 306 af 15.12.2006, s. 14).

([22]) Kommissionens statsstøttebeslutning i sag C 23/2007, *Uddannelsesstøtte til Vauxhall i Ellesmere Havn*, (EUT C 243 af 17.10.2007, s. 4).

(42) Desuden vil det argument, at der til projekter, hvortil der er ydet regional investeringsstøtte, ikke også må ydes uddannelsesstøtte, indirekte forfordele dårligt stillede regioner i EU ved at fratage dem muligheden for støtte til uddannelsesprojekter.

Deggendorf-princippet

(43) Rumænien har fremlagt dokumentation for, at Ford Motor Company den 27. juni 2008 tilbagebetalte den uforenelige støtte til privatisering på 27 mio. EUR med renter ([23]). Rumænien mener derfor, at den anmeldte støtte er i overensstemmelse med Deggendorf-princippet.

5. DE INTERESSEREDE PARTERS BEMÆRKNINGER

(44) Ford fremsatte den 18. december 2008 bemærkninger til støtte for Rumæniens oplysninger og argumenter og en række yderligere argumenter vedrørende den foreslåede støttes tilskyndelsesvirkning.

Virksomhedens eget betydelige bidrag

(45) Ford understreger, at en betydelig del af dette omfattende uddannelsesprogram finansieres over virksomhedens egne midler, nemlig op til 128,5 mio. EUR af de samlede omkostninger, der anslås til 185,5 mio. EUR ved hele projektet. Desuden er uddannelsen, som er obligatorisk i henhold til loven, og/eller nødvendig af hensyn til fabrikkens drift, ikke erklæret støtteberettiget og skal derfor finansieres fuldt ud af virksomheden selv. Den virksomhedsspecifikke del af uddannelsen, der anslås til ca. 29,7 mio. EUR, blev allerede påbegyndt i 2009 for den eksisterende arbejdsstyrke.

Støttens mindre fordrejende virkninger

(46) Med hensyn til støttens fordrejende virkninger understreger Ford, at programmet hovedsagelig omfatter en generel uddannelse, som fortrinsvis kommer de ansatte til gode, og kun gavner virksomheden indirekte. Uddannelsesstøtten kan således kun få sekundære og indirekte fordrejende virkninger. Ford mener derfor ikke, at betragtningerne med hensyn til støttens virkninger, når det gælder »de relevante markeders struktur« og »sektorens og industriens karakteristika«, er relevante for den generelle uddannelse, da den planlagte produktion og tekniske kapacitet som sådan ikke ændrer sig. Derimod kan den specifikke uddannelse direkte forbedre virksomhedens produktivitet og dermed påvirke dens stilling på markedet. Den specifikke uddannelse udgør dog kun en lille del af den foreslåede supplerende uddannelse.

([23]) Se fodnote 4.

Uddannelsesbehov

(47) Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt de dele af uddannelsen, der er anmeldt som støtteberettigede, ikke er nødvendige for at sikre, at virksomhedens interne sikkerhedsstandarder overholdes, understreger Ford, at dette argument ville føre til lavere sikkerhedsstandarder: hvis det kun er virksomheder med lave interne sikkerhedsstandarder, der kan få uddannelsesstøtte, vil det i sidste instans afholde virksomhederne fra at højne deres interne sikkerhedsstandarder. Ford fremfører derfor, at foreslået uddannelsesstøtte, som under alle omstændigheder skal ydes en virksomhed, bør fastsættes efter objektive kriterier, som gælder for alle virksomheder i en sektor, og ikke efter virksomhedens interne standarder. Desuden vil Ford gennem dette investeringsprojekt blive Rumæniens største industrielle arbejdsgiver i 2012. Investeringer af denne art har en signalværdi i økonomien, og den rumænske regering støtter Fords planer om at gøre fabrikken i Craiova til en model for andre arbejdsgivere og nye investorer.

(48) Desuden understreger Ford, at den supplerende uddannelse, der er erklæret støtteberettiget, generelt set ikke er nødvendig for fabrikkens drift i betragtning af det »lean«-produktionssystem (produktion med lavere omkostninger og højere effektivitet), der i dag anvendes i Ford-koncernen. Bilproducenterne er i tide gået over fra »serieproduktion« til »lean«-produktion, dvs. en udvikling, der især forudsætter en adfærdsændring i form af en forbedring af kvalifikationerne i alle led internt i organisationen, forbedres. Den del af uddannelsesprogrammet, der ikke er støtteberettiget, skulle være tilstrækkeligt til at skabe denne adfærdsændring.

Immaterielle regionale problemer

(49) Ford støtter Rumæniens argumenter, som går ud på, at der ikke er tale om en overlapning mellem den regionale investeringsstøtte og uddannelsesstøtten, når det gælder de immaterielle regionale problemer i form af dårligere kvalifikationer, og mener også, at kompetence- og uddannelsesniveauet i en region skal tages i betragtning ved vurderingen af en foreslået uddannelsesforanstaltnings positive eksterne virkninger.

Den kontrafaktiske situation

(50) Ford har fremlagt en sammenligning mellem det uddannelsesprogram, virksomheden har gennemført på sin fabrik i Sankt Petersborg, og det foreslåede program for fabrikken i Craiova. Formålet med denne sammenligning er at bevise, at en Ford-fabrik kan drives med et uddannelsesprogram, som er mindre ambitiøst end det, der foreslås for fabrikken i Craiova, og at støtten til den supplerende uddannelse på fabrikken i Craiova derfor har en tilskyndelsesvirkning.

(51) Ford mener, at det er relevant at sammenligne de to uddannelsesprojekter af følgende grunde:

— Produktion: I Sankt Petersborg overtog Ford en fabrik, som tidligere fremstillede store motorer til værfts- og forsvarsindustrien, mens fabrikken i Craiova fremstillede biler. På fabrikken i Sankt Petersborg fremstiller Ford nu kun biler (i 2002, varianter af modellen Ford Focus II, og i 2009, modellen Ford Mondeo), mens der i Craiova skal produceres både biler og motorer. I modsætning til fabrikken i Craiova har fabrikken i Sankt Petersborg ikke nogen presseafdeling, som det er tilfældet på fabrikken i Craiova. På trods af disse forskelle mener Ford, at de oprindelige forhold på såvel fabrikken i Craiova som fabrikken i Sankt Petersborg kan sammenlignes, fordi de begge er blevet købt med det formål at indføre nye bilproduktionslinjer. De to fabrikker bruger det samme »Ford produktionssystem« (»FPS«), og produktionsfaserne er de samme, også når det drejer sig om det kompetenceniveau, der kræves af arbejdsstyrken.

— Arbejdsstyrke: I forbindelse med fabrikken i Sankt Petersborg overtog Ford ikke den eksisterende arbejdsstyrke. De nyansatte var i gennemsnit yngre, bedre kvalificerede og mindre erfarne end den eksisterende arbejdsstyrke på fabrikken i Craiova. På trods af disse forskelle mener Ford, at de to arbejdsstyrker kunne sammenlignes. De var begge vant til arbejdsvilkårene i lande uden markedsøkonomi, og dette betød oprindeligt, at der f.eks. var en sikkerhedskultur, som var anderledes end på tilsvarende vestlige arbejdspladser, og utilstrækkelig erfaring med drift og administration af et multinationalt selskab (uanset uddannelsesniveau).

(52) Uddannelsesprogrammets struktur på fabrikken i Sankt Petersborg var den samme som i det foreslåede program på fabrikken i Craiova. På fabrikken i Sankt Petersborg gennemførte Ford dog kun uddannelse på det nødvendige minimum, og ledende medarbejdere fik mere uddannelse end mindre kvalificerede medarbejdere. Produktionen blev påbegyndt i 2002, men kun med det minimum af uddannelse, der var nødvendigt for at opfylde Fords kvalitets- og sikkerhedskrav.

(53) Ford foretog en simulering af uddannelsesprogrammet i Sankt Petersborg ved anvendelse på de 9 000 ansatte på fabrikken i Craiova. Konklusionen var, at et uddannelsesprogram af den art, der blev gennemført i Sankt Petersborg, kun udgjorde i alt ca. 26 % af den foreslåede uddannelse på fabrikken i Craiova. Dette program ville således kun omfatte henholdsvis 57 %, 2 %, 30 % og 47 % af de uddannelsesmoduler vedrørende sikkerhed, basiskvalifikationer, grundlæggende kendskab til forretningspraksis og faglige kvalifikationer, der foreslås for fabrikken i Craiova.

6. VURDERING AF STØTTEN

6.1. Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger statsstøtte

(54) Den foranstaltning, som Rumænien har anmeldt til fordel for Ford Craiova, opfylder de kumulative betingelser for at kunne betragtes som statsstøtte som omhandlet i EUF-traktatens artikel 107, stk. 1. Foranstaltningen består i et direkte tilskud fra den rumænske stat i form af statsmidler. Desuden er foranstaltningen selektiv, idet den indebærer finansiel ad hoc-støtte til en enkelt støttemodtager, nemlig Ford Craiova. Foranstaltningen vil begunstige støttemodtageren, som fritages for en del af omkostningerne ved det foreslåede uddannelsesprogram, og desuden fordreje konkurrencen, fordi den vil favorisere støttemodtageren i forhold til konkurrenterne, som ikke får støtte i samme omfang. Endelig påvirkes samhandelen mellem medlemsstaterne, fordi støttemodtageren og virksomhedens konkurrenter afsætter deres produkter på især EU-markedet, men også på EØS-markedet og verdensmarkedet.

6.2. Retsgrundlaget for vurderingen

(55) Rumænien anmoder om godkendelse af støtten i henhold til de regler, der gjaldt på anmeldelsestidspunktet (april 2008). Rumænien fremfører især følgende: i) den foreslåede støttes forenelighed med traktaten skal vurderes på grundlag af kriterierne i forordning (EF) nr. 68/2001 ([24]), som var gældende på anmeldelsestidspunktet, ii) Kommissionen bør ikke anvende den generelle gruppefritagelsesforordning med tilbagevirkende kraft (forordningen blev offentliggjort den 9. august 2008 og trådte i kraft 20 dage senere) ([25]), og iii) en alt for streng anvendelse af kriteriet vedrørende tilskyndelsesvirkning på grundlag af beslutningerne i sagerne om *Ford Genk* ([26]) og *GM Antwerp* ([27]) er ikke i overensstemmelse med Kommissionens generelle politik for uddannelsesstøtte.

(56) EU-Domstolen afklarede i sin dom i sagen, *Freistaat Sachsen mod Kommissionen* ([28]), problemerne vedrørende den tidsmæssige anvendelse af statsstøttereglerne (rationale temporis) ved vurdering af de anmeldte støtteforanstaltningers forenelighed. Domstolen fastslog, at Kommissionen for at vurdere støttens forenelighed skal anvende de regler, principper og kriterier, der er gældende på det tidspunkt, hvor Kommissionen vedtager sin beslutning, da de kan betragtes som bedre tilpasset den konkurrencemæssige situation ([29]). I denne forbindelse tilføjede Domstolen, at »en medlemsstats anmeldelse af støtte eller en påtænkt støtteordning ikke [medfører], at der endeligt etableres en retlig situation, der indebærer, at Kommissionen skal tage stilling til støttens eller ordningens forenelighed med fællesmarkedet ved anvendelse af de bestemmelser, der var i kraft på anmeldelsestidspunktet. Det tilkommer derimod Kommissionen at anvende de bestemmelser, der er i kraft på tidspunktet for beslutningens vedtagelse, der er de eneste bestemmelser, i forhold til hvilke spørgsmålet om beslutningens gyldighed skal bedømmes« ([30]).

(57) Domstolen fastslog endvidere, at Kommissionen i tilfælde, hvor den skal vurdere foreneligheden på grundlag af nye bestemmelser, skal opfordre interesserede parter til at udtale sig om støttens forenelighed med sidstnævnte bestemmelser. Det skal nævnes, at denne proceduremæssige forpligtelse ikke gælder, hvis de nye bestemmelser ikke indeholder indholdsmæssige ændringer i forhold til de bestemmelser, der tidligere var gældende ([31]).

(58) Det følger af ovenstående, at Kommissionen skal vurdere støttens forenelighed med EUF-traktaten på grundlag af de regler og kriterier, der er gældende på det tidspunkt, hvor afgørelsen træffes. Individuel uddannelsesstøtte, der ikke opfylder undtagelsesbetingelserne, skal vurderes direkte på grundlag af EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), hvori det er fastsat, at »støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse« kan betragtes som forenelig med EUF-traktaten. Forordning (EF) nr. 68/2001 om uddannelsesstøtte ([32]) blev erstattet af den generelle gruppefritagelsesforordning ([33]) tyve dage efter forordningens offentliggørelse den 9. august 2009. I overensstemmelse med nr. 29 og 32 og artikel 6, stk. 1, litra g), i den generelle gruppefritagelsesforordning, skal uddannelsesstøtte, der overstiger 2 mio. EUR pr. uddannelsesprojekt, uanset om den ydes som ad hoc-støtte eller i henhold til en ordning, vurderes individuelt på grundlag af kriterierne i de gældende EU-instrumenter. Kommissionen skal i denne forbindelse tage udgangspunkt i meddelelsen om kriterierne for vurderingen af foreneligheden af individuelt anmeldt statsstøtte til uddannelse ([34]) (i det følgende benævnt »2009-meddelelsen)«, som blev offentliggjort den 11. august 2009 og trådte i kraft tyve dage efter offentliggørelsen.

(59) Det må konkluderes, at Kommissionen i overensstemmelse med *Freistaat Sachsen*-principperne skal vurdere den anmeldte støttes forenelighed på grundlag af EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), den generelle gruppefritagelsesforordning, og 2009-meddelelsens kriterier for individuel vurdering af uddannelsesstøtte.

([24]) Se fodnote 17.
([25]) Se fodnote 18.
([26]) Se fodnote 19.
([27]) Se fodnote 20.
([28]) Sag C-334/07 P, Sml. 2008 I, s. 9975.
([29]) *Idem*, præmis 51.
([30]) *Idem*, præmis 53.
([31]) *Idem*, præmis 56; se også dom af 8. maj 2008 i sag C-49/05 P, *Ferriere Nord mod Kommissionen*, Sml. 2008, endnu ikke offentliggjort, præmis 68-71.
([32]) Se fodnote 17.
([33]) Se fodnote 18.
([34]) Kommissionens meddelelse — Kriterierne for vurderingen af foreneligheden af individuelt anmeldt statsstøtte til uddannelse, (EUT C 188 af 11.8.2009, s. 1).

(60) Kommissionen mener ikke, at vurderingen af anmeldt støtte på grundlag af reglerne og kriterierne i den generelle gruppefritagelsesforordning og 2009-meddelelsen overtræder de interesserede parters procedurerettigheder (se betragtning 57]. I overensstemmelse med *Freistaat Sachsen*-dommen skal Kommissionen kun opfordre interesserede parter til at udtale sig om anvendelsen af de nye regler på den anmeldte støtte, hvis de nye regler indeholder indholdsmæssige ændringer i forhold til de bestemmelser, der tidligere var gældende.

(61) Kommissionen understreger i denne forbindelse, at den i sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure i september 2008 præciserede, at støtten skulle vurderes i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning. De interesserede parter blev derfor opfordret til at fremsætte bemærkninger med hensyn til vurderingen af støtten på grundlag af den generelle gruppefritagelsesforordning. Rumænien argumenterede således i sine bemærkninger i november 2008 mod anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning i den foreliggende sag. Rumænien fremførte især, at kriterierne i den generelle gruppefritagelsesforordning afviger delvis fra de kriterier, der gjaldt tidligere i henhold til forordning nr. 68/2001, navnlig hvad angår den maksimale støtteintensitet i forbindelse med generel uddannelse, som er blevet forhøjet fra 50 % af de støtteberettigede omkostninger efter forordning nr. 68/2001 til 60 % af de støtteberettigede omkostninger efter den generelle gruppefritagelsesforordning ([35]).

(62) Kommissionen mener heller ikke, at der ved 2009-meddelelsen indføres indholdsmæssige ændringer med hensyn til vurderingen af støtten af den art, der er omhandlet i *Freistaat Sachsen*-dommen ([36]). 2009-meddelelsen kodificerer og styrker principperne og kriterierne for EU's statsstøttekontrol, såsom analysen af markedssvigt/positive eksterne virkninger, sondringen mellem generel og specifik uddannelse, spørgsmålet om, hvorvidt støtte er et velegnet politisk instrument, tilskyndelseskriteriet, proportionalitetsprincippet, støttens eventuelle fordrejende virkninger.

(63) Rumænien og støttemodtageren synes især betænkelige ved den angiveligt alt for strenge fortolkning og anvendelse af det såkaldte tilskyndelseskriterium i forbindelse med vurderingen af uddannelsesstøtte. Kommissionen mener dog ikke, at specificeringen af dette kriterium i 2009-meddelelsen kan karakteriseres som en indholdsmæssig ændring af vurderingsreglerne. Beslutningerne i sagerne vedrørende *Ford Genk* ([37]) og *GM Antwerp* ([38]), som Rumænien nævner som eksempler på en alt for streng fortolkning af tilskyndelseskriteriet, ligger faktisk forud for anmeldelsestidspunktet. Tilskyndelseskriteriet blev ikke fastsat udtrykkeligt i forordning (EF) nr. 68/2001, selv om det indgår som en naturlig del af vurderingen af enhver støtteforanstaltnings forenelighed i henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), og er indbefattet i begrundelsen for støttens potentielle betydning for afhjælpning af markedssvigt i betragtning (10) og (11). Allerede i de tidligere rammebestemmelser for uddannelsesstøtte ([39]) fra 1998 blev det fastslået, at tilskyndelseskriteriet var et af de grundlæggende principper for vurderingen af en sådan støttes forenelighed ([40]). I forbindelse med undersøgelsen fremlagde Rumænien og støttemodtageren desuden udførlige oplysninger om den foreslåede støttes tilskyndelsesvirkning, nødvendighed og velegnethed, forskellen mellem den generelle og specifikke del af den foreslåede, »støtteberettigede« uddannelse og støttens (angiveligt begrænsede) muligheder for at fordreje konkurrencen.

(64) Ud fra disse betragtninger konkluderer Kommissionen, at betingelserne for vurdering af støtten på grundlag af kriterierne i 2009-meddelelsen og i den generelle gruppefritagelsesforordning er opfyldt, samtidig med at de interesserede parters procedurerettigheder beskyttes. Kommissionen bemærker desuden, at den som led i den formelle undersøgelsesprocedure ikke modtog bemærkninger fra andre interesserede parter (støttemodtagerens konkurrenter osv.).

6.3. **Støttens forenelighed med EUF-traktaten**

(65) 2009-meddelelsen indeholder kriterier for vurdering af, om uddannelsesstøtte på over 2 mio. EUR, som ydes til individuelle virksomheder, hvad enten den ydes som ad hoc-støtte eller i henhold til en ordning, er forenelig med EUF-traktaten. Ved vurderingen af disse foranstaltningers forenelighed foretages en afvejning af den foreslåede støttes positive og negative virkninger for at fastslå, om de positive opvejer de negative.

([35]) Artikel 39, stk. 2, i den generelle gruppefritagelsesforordning.
([36]) Se fodnote 28.
([37]) Se fodnote 19.
([38]) Se fodnote 20.

([39]) Meddelelse fra Kommissionen — Rammebestemmelser for støtte til uddannelse, (EFT C 343 af 11.11.1998, s. 10).
([40]) Punkt 27-28 i rammebestemmelserne for støtte til uddannelse fra 1998. I punkt 28 er der f.eks. fastsat følgende: »For at bestemme støttens tilskyndende virkning vil Kommissionen undersøge, om støtten tilskynder virksomhederne til at gøre en ekstra indsats på uddannelsesområdet, som ligger ud over virksomhedernes normale aktiviteter på området, eller som kræver flere ressourcer end dem, der normalt afsættes til uddannelse. Støtte, der ydes til en virksomheds almindelige driftsomkostninger (normale introduktionskurser for nyansatte osv.), og som udelukkende tjener til løbende eller periodevis at mindske de omkostninger, som virksomheden normalt skal bære, har ingen tilskyndende virkning og kan normalt ikke godkendes. […]«. Se også Loredana von Buttlar og Salim Medghoul (2008): »The principle of incentive effect applied to training aid — Some Recent Cases«, *Competition Policy Newsletter* nr. 3, 2008, s. 85-88, findes på: http://ec.europa.eu/competition/publications/cpn/2008_3_85.pdf

(66) Den foreslåede støttes positive virkninger vurderes på grundlag af følgende: i) støttens muligheder for at afhjælpe specifikke markedssvigt og at skabe positive eksterne virkninger (berettigelse), ii) spørgsmålet om, hvorvidt støtten er et velegnet politisk instrument, iii) støttens tilskyndelsesvirkning og nødvendighed og iv) spørgsmålet om, hvorvidt støttebeløbet holdes på det minimum, der er nødvendigt for at nå det fastsatte mål (proportionalitet). De negative virkninger vurderes på grundlag af støttens muligheder for at fordreje konkurrencen og samhandelsvilkårene inden for EU afhængigt af støttens og de relevante markeders særlige karakteristika.

Markedssvigt/positive eksterne virkninger

(67) I henhold til punkt 5-11 i 2009-meddelelsen betragtes støtten som berettiget, hvis medlemsstaten beviser, at den bidrager til at afhjælpe problemer vedrørende utilstrækkelige uddannelsesinvesteringer — et markedssvigt, der kan konstateres overtalt i EU. I mange tilfælde ønsker virksomhederne ikke at investere i uddannelse af deres ansatte, hvis ikke det umiddelbart medfører konkrete fordele for virksomheden som sådan, eller hvis uddannelsen ikke under alle omstændigheder er nødvendig for virksomhedens effektive drift. Uddannelse kan dog medføre fordele for økonomien og samfundet som helhed, især hvis de kvalifikationer, de ansatte har opnået, kan anvendes på andre arbejdspladser eller får positive virkninger for samfundet. Virksomhederne er principielt mindre indstillede på at investere i uddannelse, når dennes umiddelbare positive virkninger for virksomheden ikke overstiger de positive eksterne virkninger. Kort sagt afhænger støttens berettigelse af dens muligheder for at afhjælpe et specifikt markedssvigt, dvs., utilstrækkelige uddannelsesinvesteringer, som også er forbundet med uddannelsens positive eksterne virkninger.

(68) For at fastslå, om støtten er berettiget ud fra dens muligheder for at rette op på de utilstrækkelige uddannelsesinvesteringer, undersøger Kommissionen den pågældende uddannelses art, dvs, om den er generel eller specifik som omhandlet i den generelle gruppefritagelsesforordnings artikel 38, eller en kombination heraf. Forskellen mellem generel og specifik uddannelse er vigtig, fordi generel uddannelse anses for at kunne skabe flere positive eksterne virkninger end specifik uddannelse, hvilket først og fremmest er til gavn for virksomheden. Derfor anses støtte til generel uddannelse for at være mere berettiget end støtte til specifik uddannelse, når det gælder om at få virksomhederne til at foretage denne form for investeringer.

(69) I den generelle gruppefritagelsesforordnings artikel 38, stk. 1, nr. 1, defineres specifik uddannelse som »uddannelse, herunder undervisning, som arbejdstageren primært kan benytte direkte til udførelse af sine nuværende eller fremtidige arbejdsopgaver i den støttemodtagende virksomhed, og som giver kvalifikationer, der ikke eller kun i begrænset omfang kan benyttes i andre virksomheder eller på andre arbejdsområder«. I artikel 38, stk. 1, nr. 2, defineres generel uddannelse som »uddannelse, herunder undervisning, som arbejdstageren ikke kun eller ikke primært kan benytte til udførelse af sine nuværende eller fremtidige arbejdsopgaver i den støttemodtagende virksomhed, men som giver kvalifikationer, der i vidt omfang kan benyttes i andre virksomheder eller på andre arbejdsområder«. Selv om begge former for uddannelse til en vis grad medfører fordele for virksomheden, fordi den under alle omstændigheder vil få gavn af en mere kvalificeret arbejdsstyrke, er den vigtigste forskel mellem generel og specifik uddannelse i hvilken udstrækning de kvalifikationer, der er opnået ved uddannelsen, kan anvendes i andre virksomheder.

(70) Den generelle gruppefritagelsesforordnings artikel 38, stk. 1, nr. 2, litra a) og b) og punkt 9.2. i 2009-meddelelsen opregner en række faktorer, der kan tages i betragtning, når det skal fastslås, om uddannelsen er generel: i) uddannelsen tilrettelægges af flere selvstændige virksomheder i fællesskab, eller ansatte i forskellige virksomheder kan deltage i uddannelsen, ii) uddannelsen certificeres, giver et anerkendt diplom eller valideres af offentlige myndigheder eller institutioner, iii) uddannelsen rettes mod personalekategorier, som er kendetegnet ved høj udskiftning i virksomheden og den pågældende sektor iv) uddannelsen kunne være af værdi for den ansatte ud over vedkommendes aktuelle arbejde (fremtidige jobs i en anden virksomhed, det sociale liv, trivsel osv.).

(71) Kommissionen bemærker for det første, at Rumænien og Ford har fremlagt overbevisende dokumentation for fjerde faktor under punkt 9.2. i 2009-meddelelsen, nemlig at den supplerende »støtteberettigede« uddannelse også vil være nyttig for de ansatte i fremtidige jobs. Rumænien og Ford har især fremlagt dokumentation for, at den supplerende uddannelse vil give kvalifikationer, som kan anvendes i andre virksomheder, og som derfor vil være af værdi for de ansatte ud over deres aktuelle arbejde, bidrage til deres trivsel, forbedre deres livskvalitet, øge deres muligheder for ansættelse i andre virksomheder/sektorer, og som i sidste instans får positive virkninger for økonomien og samfundet som helhed og især i en dårligt stillet region, der er støtteberettiget i henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra a).

(72) Rumænien har således foreslået støtte til et uddannelsesprojekt, hvor størstedelen af de støtteberettigede omkostninger vedrører generel uddannelse. Ud af de samlede omkostninger på 185,5 mio. EUR, som der er budgetteret med for hele uddannelsesprojektet, angives de 113,7 mio. EUR som støtteberettigede omkostninger ved generel uddannelse (eksklusive lønomkostninger), og kun 1,5 mio. EUR betragtes som støtteberettigede omkostninger ved specifik uddannelse (eksklusive lønomkostninger) (se betragtning 15). Især er den supplerende »specifikke« uddannelse under modulerne sikkerhed, grundlæggende kendskab til forretningspraksis og faglige kvalifikationer, næsten udelukkende generel, samtidig med at den supplerende uddannelse under modulet basiskvalifikationer udelukkende er generel (se betragtning 14, men også betragtning 34-37).

(73) Kommissionen mener, at Rumænien og Ford på tilfredsstillende måde har dokumenteret forskellen mellem det foreslåede uddannelsesprograms generelle og specifikke del. Rumænien og Ford har især påvist, at den supplerende, støtteberettigede generelle uddannelse under hvert af de fire hovedmoduler giver kvalifikationer, som vil være af værdi for de ansatte ud over deres aktuelle arbejde på fabrikken i Craiova, dvs. kvalifikationer, der er »overflyttelige« i 2009-meddelelsens og den generelle gruppefritagelsesforordnings forstand. Rumænien påviser, at den supplerende undervisning under modulet, basiskvalifikationer, tager sigte på at støtte de ansattes personlige udvikling og i meget ringe grad vedrører den faktiske udførelse af arbejdet (se betragtning 35). Uddannelsen under dette modul giver generel viden (f.eks. IT-kendskab, engelskkundskaber, sproglige og matematiske færdigheder), som er til gavn for alle kategorier af ansatte uanset deres faguddannelse. Den individualiserede sproglige og matematiske uddannelse vil f.eks. i højere grad sætte de ansatte med forskellig faguddannelse i stand til at formulere og formidle begreber og ideer og forbedre deres muligheder for at forstå miljøændringer og deres kvantitet. Modulet omfatter ligeledes en individualiseret lederuddannelse for alle kategorier af ansatte. Disse kvalifikationer er fortrinsvis til gavn for de ansatte, idet de forbedrer deres livskvalitet og skaber positive eksterne virkninger for økonomien og samfundet som helhed. Disse positive eksterne virkninger vil især gøre sig gældende i den region, hvor Craiova-anlægget ligger, og som er en dårligt stillet EU-region, der er støtteberettiget i henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra a).

(74) Den supplerende generelle uddannelse under modulet, grundlæggende kendskab til forretningspraksis, vil give generelle kvalifikationer, som i vid udstrækning kan overføres til andre virksomheder eller industrisektorer, såsom projektstyring, menneskelige ressourcer, indkøb, finansiering, 6 Sigma (en metode til at mindske gentagne procesfejl, der anvendes inden for mange erhvervssektorer) (se betragtning 36). Disse generelle kvalifikationer kan gøre de ansatte mere attraktive på arbejdsmarkedet. På tilsvarende måde vil den supplerende generelle uddannelse under modulet, faglige kvalifikationer, omfatte to store områder: forbedring af kvalifikationerne inden for elektriker-/mekanikerfaget, hvilket øger arbejdstagernes jobmuligheder, og (grundig) videreuddannelse inden for vedligeholdelse, automatisering og robotteknik. I begge tilfælde lærer medarbejderne at bruge andre maskiner end dem, de bruger på deres nuværende arbejdsplads, og de opnåede kvalifikationer kan derfor overflyttes til andre virksomheder.

(75) Hvad angår uddannelsen under sikkerhedsmodulet (se betragtning 34), består den supplerende støtteberettigede uddannelse, som omfatter dels generel dels specifik uddannelse, i individualiseret uddannelse, som skal gøre de ansatte mere opmærksomme på sikkerhedsforhold og sikre en ændring i den sikkerhedsmæssige adfærd. I betragtning af at den generelle del af den supplerende uddannelse inden for sikkerhed bibringer kvalifikationer, som også er nyttige for de ansatte uden for deres aktuelle arbejde, og som de kan anvende på en anden arbejdsplads og i deres privatliv, kan det fastslås, at denne uddannelse skaber en række positive eksterne virkninger, som er forbundet med generel uddannelse.

(76) Kommissionen konkluderer derfor, at Rumænien og Ford har fremlagt tilfredsstillende dokumentation for, at de ansatte også vil kunne benytte de kvalifikationer, de opnår ved den supplerende generelle uddannelse, på andre fremtidige arbejdspladser, i deres sociale liv eller i forbindelse med deres trivsel — som omhandlet i punkt 9.2.d) i i 2009-meddelelsen. Denne konklusion underbygges af den dokumentation, som Ford og Rumænien har fremlagt (se betragtning 16), og som viser, at størstedelen af undervisningspersonalet i forbindelse med programmet (op til 90 %) vil blive rekrutteret fra eksterne specialuddannelsescentre, og at en stor del af undervisningen vil foregå uden for fabrikkens område (se også i denne forbindelse betragtning 18, som indeholder oplysninger om de støtteberettigede rejseudgifter for såvel deltagerne som lærerne).

(77) Kommissionen skal samtidig bemærke, at de øvrige indikatorer for, at kvalifikationerne kan overflyttes til andre virksomheder, jf. eksemplerne i den generelle gruppefritagelsesforordnings artikel 38, nr. 2), litra a) og b), og punkt 9.2.a), b) og c), i 2009-meddelelsen, tilsyneladende ikke er opfyldt i den foreliggende sag. Uddannelsesprojektet tilrettelægges således af en enkelt virksomhed, og ansatte i andre virksomheder kan ikke deltage. Rumænien og Ford har ikke fremlagt oplysninger om, hvorvidt uddannelsen certificeres. Da en stor del af uddannelsen måske gennemføres med udvalgte lærere fra private virksomheder, er det usandsynligt, at uddannelsen certificeres, giver deltagerne et anerkendt diplom eller valideres af offentlige myndigheder eller institutioner. De interesserede parter har ikke fremsat oplysninger om, i hvor høj grad medarbejderne flytter over i andre virksomheder og/eller sektorer. Kommissionen mener derfor, at muligheden for, at kvalifikationerne overflyttes til andre virksomheder, skal styrkes ved, at deltagerne får udstedt et deltagelsesbevis. Selv om dette krav ikke i sig selv er tilstrækkeligt til, at betingelserne i punkt 9.2.b) i 2009-meddelelsen er opfyldt, vil det dog på gennemførelsesstadiet styrke overholdelsen af det krav, at kvalifikationerne skal kunne anvendes i andre virksomheder. Dette aspekt er omhandlet i artikel 2, stk. 5, i denne afgørelse. Kommissionen mener, at den fjerde indikator i punkt 9.2.b) i 2009-meddelelsen er dokumenteret. Ud fra alle ovenstående betragtninger konkluderer Kommissionen, at kravet om, at kvalifikationerne i forbindelse med generel uddannelse skal kunne overflyttes til andre virksomheder, er opfyldt.

(78) Kommissionen stillede i sin beslutning om at indlede undersøgelsesproceduren spørgsmålstegn ved, om visse dele af den supplerende »støtteberettigede« uddannelse virkelig var nødvendige for de fremtidige ansatte, især fordi støttemodtageren havde mulighed for at ansætte bedre kvalificeret personale. Ovenstående betragtninger om, at den supplerende generelle uddannelse giver kvalifikationer, der kan anvendes i andre virksomheder, og at den skaber positive eksterne virkninger i en støtteberettiget region for både økonomien og samfundet som helhed, har fjernet Kommissionens tvivl.

(79) På baggrund af ovenstående anses kriteriet vedrørende støttens berettigelse for at være opfyldt.

Statsstøtte som velegnet instrument

(80) I overensstemmelse med punkt 10-11 i 2009-meddelelsen skal Kommissionen vurdere, om statsstøtte er det mest velegnede politiske instrument til at fremme denne form for uddannelse. I denne forbindelse skal Kommissionen tage hensyn til, om Rumænien har overvejet alternativer til støtten, såsom støtte til uddannelsen gennem det regionale uddannelsessystem eller støtte til uddannelse af de ansatte i et andet regi, dvs., uden for virksomheden.

(81) Rumænien har fremført, at uddannelsesprojektet næsten udelukkende vil blive gennemført med eksterne lærere, som gennem en specialiseret virksomhed skal rekrutteres fra regionale eller udenlandske, private specialuddannelsescentre. Kommissionen mener ikke, at muligheden for (i hvert fald delvis) at gennemføre uddannelsen ved at trække på lokale, offentlige uddannelsesinstitutioner er blevet undersøgt tilstrækkeligt. Kommissionen accepterer alligevel Rumæniens argument, nemlig at et omfattende uddannelsesprogram af den art, der er foreslået for fabrikken i Craiova, vil skabe en værditilvækst på grundlag af de synergier, der opstår mellem de forskellige former for uddannelse, som strækker sig ud over den samlede værdi af de individuelle uddannelseskurser på specifikke områder.

(82) Kommissionen har derfor konkluderet, at også kriteriet vedrørende støtte som et velegnet instrument er opfyldt.

Støttens tilskyndelsesvirkning/nødvendighed

(83) I overensstemmelse med punkt 12 i 2009-meddelelsen må den foreslåede støtte anses for at have tilskyndelsesvirkning, hvis det bevises, at den ændrer støttemodtagerens adfærd, således at denne gennemfører en uddannelse, som er mere komplet og/eller bedre, end det ville være tilfældet uden støtten. Det er en absolut forudsætning for godkendelse af støtten, at tilskyndelseskriteriet er opfyldt (betragtning 28 i den generelle gruppefritagelsesforordning).

(84) Støttens tilskyndelsesvirkning påvises ved en komparativ analyse, dvs. ved at sammenligne det uddannelsesniveau, den pågældende støtte vil medføre, med niveauet uden støtte (punkt 13 i retningslinjerne for uddannelsesstøtte fra 2009).

(85) For at bevise støttens tilskyndelsesvirkning har Ford foretaget en sammenligning mellem det uddannelsesprogram, den har gennemført for sine ansatte på bilfabrikken i Sankt Petersborg og det foreslåede program for fabrikken i Craiova. Virksomheden har ikke fået støtte til programmet i Sankt Petersborg. De to uddannelsesprogrammer har den samme struktur, men forskelligt anvendelsesområde og indhold. I Sankt Petersborg gennemførte virksomheden kun den minimumuddannelse, der var nødvendig for at opfylde sikkerheds- og kvalitetskravene i forbindelse med Fords produktion. Ford fremfører, at det af sammenligningen fremgår, at programmet for fabrikken i Sankt Petersborg kun omfattede henholdsvis 57 %, 2 %, 30 % og 47 % af de uddannelsesmoduler vedrørende sikkerhed, basiskvalifikationer, grundlæggende kendskab til forretningspraksis og faglige kvalifikationer, der foreslås for fabrikken i Craiova.

(86) Kommissionen mener ikke, at den komparative analyse af uddannelsesprogrammet i Sankt Petersborg og uddannelsesprogrammet i Craiova er helt overbevisende. De oprindelige forhold og produktionens karakteristika på de to fabrikker kan ikke sammenlignes. I Sankt Petersborg overtog Ford en fabrik, der tidligere fremstillede store motorer til værftsindustrien og forsvaret, mens fabrikken i Craiova fremstillede biler. I Sankt Petersborg behøvede Ford ikke at beholde den eksisterende arbejdsstyrke og kunne derfor ansætte yngre personer, som var mere kvalificerede, men havde mindre erfaring. Fabrikken i Sankt Petersborg har en produktion, som er lavere end den planlagte produktion i Craiova. I Sankt Petersborg fremstiller Ford udelukkende biler (i 2002 fremstillede fabrikken modellerne Ford Focus II og Ford Mondeo), mens fabrikken i Craiova vil producere både biler (de multifunktionelle modeller B-MAV og ISV) og motorer. I modsætning til fabrikken i Craiova har fabrikken i Sankt Petersborg ikke nogen presseafdeling. Virksomhedens uddannelsesbehov med henblik på drive fabrikken effektivt og overholde (sandsynligvis forskellige) lovfæstede og interne sikkerheds- og kvalitetsstandarder må derfor være forskellige.

(87) Alligevel finder Kommissionen, at sammenligningen med fabrikken i Sankt Petersborg under alle omstændigheder beviser, at Fords bilfabrikker kan fungere effektivt og opfylde virksomhedens interne sikkerheds- og kvalitetsstandarder med langt mindre uddannelse end den, der foreslås for fabrikken i Craiova. Dette støtter Rumæniens argument, nemlig at virksomheden uden støtten ville tilbyde uddannelse, som kun ganske lidt overstiger, hvad der er nødvendigt for at drive Craiova-fabrikken (dvs. den såkaldte virksomhedsspecifikke uddannelse, hvortil støttemodtageren har afsat 29,7 mio. EUR over sine egne midler). Ford præciserer nemlig, at den uden støtten kun vil gennemføre den virksomhedsspecifikke uddannelse (dvs. den uddannelse, der er nødvendig med

henblik på anvendelse af ny teknologi på fabrikken og for opfyldelse af interne sikkerheds- og kvalitetsstandarder, og som ikke er støtteberettiget, men finansieres fuldt ud af Ford selv) og kun op til 40 % af de såkaldte supplerende uddannelseskurser (som er angivet i den fremlagte dokumentation vedrørende uddannelsesprojektet). Desuden har Ford fremlagt udførlige overslag over uddannelsesudgifter, budgetter, deltagere, programindhold og planlægning i forbindelse med det foreslåede uddannelsesprogram på fabrikken i Craiova, samt tilstrækkelige oplysninger af samme art om det uddannelsesprogram, der blev tilbudt på fabrikken i Sankt Petersborg. Kommissionen skal efterprøve disse oplysninger i henhold til punkt 15.a) i 2009-meddelelsen. Virksomheden har desuden fremlagt omfattende dokumentation, som giver mulighed for at skelne mellem obligatoriske kurser i henhold til EU's og/eller Rumæniens eksisterende lovgivning — i henhold til punkt 15.b) i 2009-meddelelsen. De omkostninger, der er opført på budgettet for den støtteberettigede supplerende del af uddannelsesprogrammet, er troværdige sammenlignet med de omkostninger, der er tildelt den virksomhedsspecifikke, ikke-støtteberettigede del af uddannelsesprogrammet, som allerede blev påbegyndt i sommeren 2009. Kriteriet i punkt 15.c) i 2009-meddelelsen anses derfor også for opfyldt.

(88) I beslutningen om at indlede undersøgelsesproceduren stillede Kommissionen spørgsmålstegn ved, om visse dele af det uddannelsesprogram, der blev anmeldt som støtteberettiget, faktisk var nødvendige for anvendelsen af den nye teknologi, som var indført på fabrikken i Craiova. I dette tilfælde ville støtten blot dække virksomhedens driftsomkostninger, dvs. de omkostninger, som virksomheden under alle omstændigheder selv skulle afholde, og ville derfor ikke have nogen tilskyndelsesvirkning. Denne situation ville svare til sagerne, *Ford Genk* ([41]), *GM Antwerp* ([42]) og *DHL Leipzig* ([43]), hvor Kommissionen betragtede støtten som uforenelig med det indre marked, hvad angår de dele af uddannelsesprogrammet, der var forbundet med f.eks. omstrukturering, lancering af nye produkter eller obligatorisk uddannelse i henhold til sikkerhedsbestemmelser. Kommissionen konstaterede, at støtte, der har til formål at finansiere normale transaktioner, som virksomheden under alle omstændigheder skal gennemføre, ikke har nogen reel tilskyndelsesvirkning, men blot bidrager til dækning af driftsomkostningerne ved at fritage støttemodtageren for de omkostninger, som vedkommende normalt selv skal afholde.

(89) Rumænien og Ford understreger, at den uddannelse, der var nødvendig for anvendelse af ny teknologi, blev holdt klart adskilt fra den supplerende generelle uddannelse, der ikke var nødvendig for udførelsen af arbejdet. Under modulet, grundlæggende kendskab til forretningspraksis, skal virksomheden finansiere alle sine specifikke uddannelseskurser inden for følgende områder: Fordspecifikke IT-systemer, Fords driftsprocesser og Fords interne kontrolprocedurer. På tilsvarende måde skal virksomheden under modulet, faglige kvalifikationer, finansiere alle de kurser, der er nødvendige for udførelsen af arbejdet, såsom igangsætning af maskiner, vedligeholdelse, anvendelse af gaffeltrucks, robotteknik og automatisering. Den supplerende generelle uddannelse under modulet, basis kvalifikationer, er heller ikke nødvendig for udførelsen af arbejdet eller endog for at kunne følge uddannelsesprogrammets mere specialiserede dele, fordi den nye teknologi, der anvendes på fabrikken, er baseret på visuelle instruktioner, som er lette at følge, og som kan tilegnes gennem praktisk erfaring. Kommissionen accepterer disse argumenter, som er i overensstemmelse med bemærkningerne om, at størstedelen af den foreslåede supplerende støtteberettigede uddannelse bibringer generelle kvalifikationer, som kan anvendes i andre virksomheder, og som ikke er direkte forbundet med udførelsen af arbejdet. I denne forbindelse konstaterer Kommissionen også, at forholdet mellem den tilbudte supplerende uddannelse og støttemodtagerens økonomiske aktiviteter (dvs. produktionen af biler og motorer) er meget løsere under modulerne sikkerhed, basiskvalifikationer og grundlæggende kendskab til forretningspraksis (se også betragtning 35-36) end under modulet faglige kvalifikationer (se også betragtning 37). Kommissionens tvivl om, hvorvidt den tilbudte uddannelse under dette modul er nødvendig for støttemodtageren, mindskes dog af ovenstående betragtninger, som gør det muligt at konkludere, at forholdet mellem uddannelsen under modulet faglige kvalifikationer og støttemodtagerens virksomhed ikke er af en sådan art, at der er tegn på manglende tilskyndelsesvirkning som omhandlet i punkt 15.d) i 2009-meddelelsen. Denne konklusion styrkes yderligere af, at Rumænien og Ford har fremlagt beviser på, at en stor del af uddannelsen vil blive gennemført uden for fabrikkens område og af eksterne lærere, som rekrutteres fra eksterne specialuddannelsescentre (se betragtning 16 og 76). Dette er et yderligere tegn på, at forholdet mellem den tilbudte uddannelse og støttemodtagerens virksomhed er løsere som omhandlet i punkt 15.d) i 2009-meddelelsen.

(90) Samtidig konstaterer Kommissionen, at Rumænien og støttemodtageren ikke har fremlagt beviser på, at støttemodtageren ikke vil lade de støtteberettigede omkostninger omfatte de omkostninger, der kan afskrives senere i kraft af de fordele, støttemodtageren opnår ved, at de ansatte gennem uddannelsen har opnået bedre kvalifikationer — som fastsat i punkt 16, sidste afsnit (samt fodnote 1) i retningslinjerne for uddannelsesstøtte fra 2009. Kommissionen erkender dog, at det kan være vanskeligt at kvantificere og påvise sådanne virkninger på forhånd under de særlige forhold, der gør sig gældende for det foreslåede uddannelsesprogram, hvor en stor del af den foreslåede supplerende uddannelse er generel og principielt kun indirekte gavner støttemodtageren, og den foreslåede uddannelses art og indhold udelukker, at den kunne gennemføres som led i de ansattes nuværende arbejdsopgaver. Kommissionen finder det dog nødvendigt at opfordre støttemodtageren til at forpligte sig til ikke at medregne disse

([41]) Se fodnote 19, betragtning 28-38 i afgørelsen.
([42]) Se fodnote 20, betragtning 43-45 i afgørelsen.
([43]) Kommissionens beslutning 2008/878/EF af 2. juli 2008 i sag C 18/07 om Tysklands planlagte statsstøtte til DHL (EUT L 312 af 22.11.2008, s. 31).

omkostninger i de angivne støtteberettigede omkostninger under gennemførelsen af programmet — se i denne forbindelse artikel 2, stk. 6, i denne afgørelse.

(91) I beslutningen om at indlede undersøgelseproceduren stillede Kommissionen spørgsmålstegn ved, om ikke visse dele af uddannelsen på sikkerhedsområdet, der blev erklæret støtteberettigede, faktisk skulle gennemføres af virksomheden, som det er fastsat i EU's og Rumæniens sikkerhedsbestemmelser, eller som det fremgår af virksomhedens interne sikkerhedsstandarder. Rumænien og Ford har fremlagt dokumentation for, at den lovfæstede uddannelse på sikkerhedsområdet vil blive finansieret fuldt ud af virksomheden selv som led i den virksomhedsspecifikke del af uddannelsesprogrammet, der ikke er støtteberettiget. Desuden fremfører Ford, at støttens tilskyndelsesvirkning ikke skal vurderes på grundlag af virksomhedens interne standarder — i det foreliggende tilfælde de interne sikkerhedsstandarder. Denne fremgangsmåde ville nemlig få en fordrejende virkning, fordi den ville gøre virksomhederne forpligtede til at sænke deres interne standarder (eller at holde dem på et lavt niveau) for at kunne være støtteberettigede. Kommissionen konkluderer, at også dette spørgsmål er afklaret på tilfredsstillende måde.

Støttens proportionalitet

(92) I overensstemmelse med punkt 16 i retningslinjerne for uddanelsesstøtte fra 2009 skal Kommissionen kontrollere, at støtten begrænses til det absolut nødvendige for at opfylde støttens formål. I denne forbindelse undersøger Kommissionen, om de angivne støtteberettigede omkostninger er beregnet i overensstemmelse med artikel 39, stk. 4, i den generelle gruppefritagelsesforordning og begrænset til omkostningerne ved uddannelsestiltag, som ikke ville være blevet gennemført uden støtten, og om den maksimale støtteintensitet, der er fastsat i artikel 39, stk. 2, i den generelle gruppefritagelsesforordning, er overholdt.

(93) De omkostningskategorier, som Rumænien hævder, er støtteberettigede i forbindelse med den supplerende støtteberettigede del af uddannelsesprogrammet (se betragtning 18), opfylder bestemmelserne i artikel 39, stk. 4, i den generelle gruppefritagelsesforordning og dermed også betingelserne i punkt 16 i 2009-meddelelsen. Rumænien og støttemodtageren har især fremlagt særskilte overslag over omkostningerne ved såvel den generelle og specifikke, støtteberettigede del som den (ikke-støtteberettigede) virksomhedsspecifikke del af uddannelsesprogrammet, og de skelner især mellem følgende kategorier: omkostninger ved undervisningspersonale, rejseudgifter for deltagere og lærere (inklusive ophold), afskrivning af instrumenter og udstyr, der udelukkende anvendes til uddannelsesprojektet, orientering og rådgivning om uddannelsesprojektet og lønkompensation til deltagerne, dog kun for de undervisningstimer/-dage, der påtænkes anvendt. Desuden har Rumænien og Ford redegjort udførligt for omkostningsantagelserne og -prognoserne i forbindelse med hver kategori af støtteberettigede omkostninger, både for den supplerende uddannelses generelle og specifikke del. Kommissionen bemærker, at der også er redegjort udførligt for det omtrentlige antal ansatte, som hvert specifikt uddannelseskursus tager sigte på (hvor der skelnes mellem nuværende og fremtidige ansatte og fremsættes separate overslag for hvert år, hvor programmet skal anvendes), og nært forbundet hermed et overslag over antallet af dage/timer pr. kursus, pr. modul og pr. år, hvor programmet gennemføres. Rumænien præciserer også, at der i forbindelse med dette projekt er anvendt en maksimal støtteintensitet på 50 % for generel uddannelse og på 25 % for specifik uddannelse. Den maksimale støtteintensitet i forbindelse med støtteberettiget, generel uddannelse er således lavere en den, der er fastsat i artikel 39, stk. 2, litra a), i den generelle gruppefritagelsesforordning. Rumænien fremfører ligeledes, at støtten faktisk er blevet begrænset til 57 mio. EUR af støttemodtageren, selv om der ved anvendelse af de lavere maksimale støtteintensiteter i henhold til forordning (EF) nr. 68/2001 i forbindelse med de anslåede støtteberettigede omkostninger, ville være ydet generel uddannelsesstøtte til projektet på 76,96 mio. EUR og specifik uddannelsesstøtte på 0,47 mio. EUR.

(94) I beslutningen om at indlede undersøgelsesproceduren stillede Kommissionen også spørgsmålstegn ved, om ikke den foreslåede uddannelsesstøtte (i hvert fald delvis) faktisk ville kompensere for de immaterielle regionale problemer i form af manglende kvalifikationer, der allerede er blevet afhjulpet gennem den regionalstøtte på 143 mio. EUR, som Kommissionen godkendte i april 2008 til investeringer på Fords fabrik i Craiova ([44]).

(95) Dette spørgsmål er forbundet med spørgsmålet om overholdelse af kumuleringsreglerne i artikel 7 i den generelle gruppefritagelsesforordning. I henhold til denne artikels stk. 3, må uddannelsesstøtte ikke kumuleres med anden støtte i forbindelse med de samme støtteberettigede omkostninger — som helt eller delvis overlappede hinanden — hvis en sådan kumulering medfører en overskridelse af den maksimale støtteintensitet i henhold til artikel 39 i den generelle gruppefritagelsesforordning.

(96) Rumænien har fremført, at den anmeldte uddannelsesstøtte og den tidligere tildelte regionalstøtte ikke dækker støtteberettigede omkostninger, som overlapper hinanden. Den regionalstøtte, der blev godkendt i april 2008, vedrører støtteberettigede initialinvesteringsomkostninger (maskiner, anlæg, bygninger) i overensstemmelse med punkt 4.2 i retningslinjerne for regionalstøtte fra 2006 ([45]). I den foreliggende sag dækker de anmeldte støtteberettigede omkostninger helt andre omkostningskategorier, nemlig omkostninger ved undervisningspersonale, rejseudgifter for både lærere og deltagere, materialer og forsyninger, afskrivning af instrumenter og udstyr, der udelukkende anvendes til uddannelsesprojektet, orientering og rådgivning samt lønkompensation til deltagerne, dog kun for den tid, der er brugt på uddannelse. Kommissionen konstaterer, at Rumænien

([44]) Se fodnote 4.

([45]) Retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013, (EUT C 54 af 4.3.2006, s. 13).

har dokumenteret forskellen mellem de støtteberettigede omkostninger, der blev dækket af regionalstøtten, og den foreslåede uddannelsesstøtte til fabrikken i Craiova.

(97) På den anden side opstår spørgsmålet om, hvorvidt uddannelsesstøtten som sådan er berettiget, da den vil yde kompensation for et materielt regionalt problem, der allerede er afhjulpet gennem regionalstøtte. Rumænien understreger i denne forbindelse, at regionalstøtten og uddannelsesstøtten har forskellige målsætninger og dækker forskellige støtteberettigede omkostninger. Regionalstøtten tager sigte på at fremme investeringer i EU's dårligt stillede regioner, mens uddannelsesstøtten har til formål at afhjælpe problemer vedrørende utilstrækkelige uddannelsesinvesteringer. Regionalstøtten kommer først og fremmest virksomheden selv til gode, mens uddannelsesstøtte, især når den er forbundet med generel uddannelse, fortrinsvis er til gavn for de ansatte og først i anden række kommer virksomheden til gode. Rumænien understreger også, at EU's statsstøtteregler ikke forbyder kumulering af regionalstøtte og uddannelsesstøtte til samme virksomhed. Som Rumænien desuden med rette fremfører, ville EU's dårligt stillede regioner i den situation, hvor virksomheder, der har modtaget regionalstøtte, ikke har ret til uddannelsesstøtte, i praksis blive udsat for forskelsbehandling, fordi de ikke ville have mulighed for at få uddannelsesstøtte.

(98) På grundlag af bemærkningerne i betragtning 94 konkluderer Kommissionen med udgangspunkt i de fremlagte oplysninger, at de betingelser vedrørende proportionalitet, der er fastsat i artikel 39, stk. 2, i den generelle gruppefritagelsesforordning (fastsættelse af støtteintensiteten), artikel 39, stk. 4, i den generelle gruppefritagelsesforordning (fastlæggelse af de støtteberettigede omkostninger) og punkt 16 i 2009-meddelelsen er opfyldt. Hvad angår især lønomkostningerne ved deltagelse, medtages kun omkostningerne for den periode uddannelsen varer i overensstemmelse med betingelserne i artikel 39, stk. 4, i den generelle gruppefritagelsesforordning.

(99) Kommissionen skal dog bemærke, at den fremlagte dokumentation vedrørende proportionaliteten, som begrænser støtten til det nødvendige minimum, næsten udelukkende består af skøn over de fremtidige omkostninger og prognoser for de fremtidige aktiviteter. Dette gælder f.eks. det samlede antal ansatte, der skal være omfattet af det foreslåede projekt, nemlig en anslået samlet arbejdsstyrke på 9 000 i 2012. Noget tilsvarende gælder for overslagene over de støtteberettigede omkostninger for hver omkostningskategori i overensstemmelse med artikel 39, stk. 4, i den generelle gruppefritagelsesforordning. Kommissionen erkender, at det i forbindelse med et uddannelsesprojekt af det foreliggende omfang, der skal omfatte 9 000 arbejdstagere og består af over 269 forskellige kurser over en femårig periode, er berettiget at acceptere de støtteberettigede omkostninger, som anses for nødvendige, og som anslås på grundlag af tilsvarende omkostninger, der er afholdt tidligere (i forbindelse med uddannelsesprojekter andre steder, hvor virksomheden har fabrikker), og som tager hensyn til realistiske omkostningsskøn for Rumænien (se betragtning 20). Det kan dog ikke udelukkes på forhånd, at de omkostninger, der afholdes i praksis, i sidste instans vil blive lavere end overslagene. Det er derfor nødvendigt at indføre ekstra garantier for, at proportionalitetsprincippet overholdes under gennemførelsen af projektet. Dette problem søges løst ved hjælp af de betingelser for projektets gennemførelse, der er fastsat i artikel 2 i afgørelsen.

Fordrejning af konkurrencevilkårene

(100) I overensstemmelse med punkt 17 i 2009-meddelelsen skal Kommissionen foretage en udførlig vurdering af støttens muligheder for at fordreje konkurrencevilkårene i tilfælde, hvor den foreslåede støtte vil kunne ændre støttemodtagerens adfærd på en sådan måde, at det medfører konkurrencefordrejninger. Støttens muligheder for at fordreje konkurrencevilkårene afhænger af dens art og af det (de) berørte marked(er).

(101) Kommissionen bemærker, at den foreslåede støtte næsten udelukkende tager sigte på generel uddannelse, dvs. sige uddannelse, som fortrinsvis er til gavn for de ansatte og først i anden række kommer støttemodtageren til gode (selv om denne senere vil få fordel af arbejdsstyrkens forbedrede kvalifikationer). Det kan derfor fastslås, at støtten ikke har mærkbar indvirkning på produktionens kvalitet, produktionsmængden eller priserne, dvs. en type virkninger, som kan gavne støttemodtageren, men skade dennes konkurrenter. Desuden skulle overholdelse af proportionalitetsprincippet begrænse støttens fordrejende virkninger.

(102) Som fastsat i artikel 18 i 2009-meddelelsen, angiver støttens selektivitet og omfang og programmets varighed også, om det er sandsynligt, at der vil opstå konkurrencefordrejninger, og i hvilket omfang. Den foreslåede støtte er selektiv (der er tale om individuel ad hoc-støtte til en stor virksomhed), støtten er usædvanlig stor (57 mio. EUR), og det program, hvortil der ydes støtte, strækker sig over en periode på fem år (som desuden falder sammen med den periode, hvor der lanceres to nye produktionsprojekter).

(103) Kommissionen udtrykker især betænkelighed med hensyn til det samlede støttebeløb, som er usædvanlig stort, nemlig 57 mio. EUR. Støtte af en sådan størrelse, især hvis hele beløbet udbetales til støttemodtageren som en enkelt tranche, vil få samme fordrejende virkninger som støtte, der udbetales i en enkelt tranche i kontanter. Støttemodtageren vil i denne situation kunne råde over beløbet, i hvert fald under de første etaper af programmets gennemførelse, til andre driftsformål ud over dækning af omkostningerne ved et igangværende uddannelsesprogram.

(104) Et andet problem er den mulige finansielle fordel, som støttemodtageren opnår ved at uddannelsesstøtten delvis dækker lønkompensationen til de ansatte i forhold til den tid, de har brugt på at følge den supplerende støtteberettigede del af uddannelsen. I henhold til Rumæniens og Fords oplysninger vil det foreslåede uddannelsesprojekt i gennemsnit medføre i alt 111 uddannelsesdage for hver ansat (dvs. gennemsnitligt 22,2 uddannelsesdage om året), som skal omfatte både programmets virksomhedsspecifikke del (der ikke er støtteberettiget) og den supplerende støtteberettigede del.

(105) For at kunne vurdere støttens fordrejende virkninger skal Kommissionen tage hensyn til sektorens karakteristika og strukturen på det (de) marked (markeder), der er relevant(e) for det uddannelsesprojekt, hvortil der ydes støtte. Med henblik på at vurdere disse aspekter tager Kommissionen udgangspunkt i den undersøgelse af det relevante produktmarked, af det relevante geografiske marked og af markedsandelene, som den foretog i 2008 for at vurdere regionalstøtten til Ford Craiova ([46]). Konklusionerne af denne undersøgelse sammenholdes dernæst med de seneste oplysninger om bilsalget fra konsulentvirksomheden Global Insight ([47]) og fortolkes på baggrund af de nyeste oplysninger om udnyttelsen af produktionskapaciteten inden for industrien.

(106) Støttemodtageren er en stor virksomhed inden for bilproduktionssektoren. Ford vil på fabrikken i Craiova fremstille to nye bilmodeller: B-MAV, som er en lille, multifunktionel bil, der fremstilles på en platform, som Ford betegner som tilhørende B-segmentet for personbiler, og ISV, som er et mindre erhvervskøretøj, der kan benyttes til såvel passagerbefordring som varetransport, og som fremstilles på en platform, som Ford betegner som tilhørende C-segmentet for personbiler. Fra 2011 vil fabrikken i Craiova også fremstille et nyt sortiment af motorer med lav CO_2-emission, som senere skal anvendes næsten udelukkende i Fords biler.

(107) I beslutningen om regionalstøtte fra april 2008 konkluderede Kommissionen, at de relevante produktmarkeder og geografiske markeder for motorerne, for så vidt som disse er mellemprodukter, der skal anvendes i Fords biler, er de samme som for de færdige produkter (bilerne). Hvad angår det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked for bilerne B-MAV og IVS, har Kommissionen taget forskellige alternative afgrænsninger af produktmarkedet i betragtning, da der findes flere systemer til klassificering af de relevante bilsegmenter. De biler, der fremstilles på fabrikken i Craiova, vil hovedsagelig blive solgt på EU- og EØS-markedet, men virksomheden vil også lidt efter lidt eksportere til andre lande. Kommissionen vurderede også markedsandelene på de relevante markeder for perioden 2007-2012 på EØS-plan og på verdensplan og konkluderede, at Fords største markedsandel var på 16,8 % i EØS i 2007, men at denne udviser en faldende tendens indtil 2013. De virksomheder, der fremstiller biler med stort set samme karakteristika som B-MAV og IVS, er for førstnævntes vedkommende Renault og Opel, og for sidstnævntes vedkommende Renault, Citroen, Fiat og Volkswagen.

(108) Den europæiske bilsektor som helhed er præget af overkapacitet — f.eks. markedsførte producenterne i 2007, der var et godt år for bilsalget i Europa, 4 mio. flere biler end der kunne afsættes ([48]). Ifølge ACEA (De Europæiske Bilfabrikanters Forening) er antallet af nyindregistrerede lette erhvervskøretøjer på op til 3,5 ton faldet med 31,4 % i Europa i perioden juli 2008-juli 2009 ([49]).

(109) Kommissionen er af den opfattelse, at de særlige forhold, der præger sektoren (især overkapacitet) og de relevante markeder (skarp konkurrence mellem få store producenter), viser, at støtten absolut vil kunne fordreje konkurrencevilkårene. Disse betragtninger skal dog afvejes mod behovet for at fremme de investeringer, der er nødvendige i fremtiden for at sikre den europæiske bilsektors levedygtighed på lang sigt. I meddelelsen, »Udspil til imødegåelse af krisen i den europæiske bilindustri« ([50]) foreslog Kommissionen en lang række foranstaltninger til støtte for industrien under den aktuelle krise, herunder uddannelsesstøtte. Det skal desuden erindres, at støttebeløbet ganske vist er betydeligt, men at støtten kun udgør ca. en tredjedel af de samlede finansielle forpligtelser vedrørende uddannelse af de ansatte på fabrikken i Craiova. Disse betænkeligheder udgør derfor ikke i sig selv en tilstrækkelig grund til at afvise støtten. Det er dog nødvendigt, at der fastsættes visse betingelser for udbetaling af støtten, så Ford ikke kommer til at råde over en alt for stor likviditet på kort sigt. Dette problem søges løst ved hjælp af de betingelser for projektets gennemførelse, der er fastsat i artikel 2 i denne afgørelse.

Analyse af støttens positive og negative virkninger

(110) Kommissionen konkluderede, at der er fremlagt tilfredsstillende dokumentation for støttens positive virkninger: i) den får støttemodtageren til at tilbyde supplerende generel uddannelse, som kan få positive virkninger for økonomien og samfundet som helhed, og især i en region, der er støtteberettiget i henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra a), ii) støtten er et velegnet politisk instrument og iii) støtten har tilskyndelsesvirkning. Kommissionen nærer visse betænkeligheder med hensyn til støttens proportionalitet på grundlag af skøn over de fremtidige omkostninger og de fremtidige aktiviteter, men konkluderer, at den dokumentation, der er fremlagt på forhånd i den foreliggende sag, kan accepteres. Hvad

([46]) Se fodnote 4, betragtning 70-129.

([47]) Oplysninger for oktober 2009, som Kommissionens tjenestegrene har fået fra Global Insight. Se http://www.ihsglobalinsight.com

([48]) Se tidsskriftet »*The Economist*« af 17. september 2009, (»Small Isn't Beautiful«), som angiver PWC's skøn over overkapaciteten inden for den europæiske bilindustri i perioden 2005-2010.

([49]) Se ACEA's pressemeddelelse af 24. september 2009, *Nyindregistrerede erhvervskøretøjer, juli-august 2009, i EU- og EFTA-landene*, som findes på følgende websted: http://www.acea.be/index.php/news/news_detail/commercial_vehicles_registrations_down_374_eight_months_into_2009

([50]) Kommissionens meddelelse af 25. februar 2009, som findes på følgende websted: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri = COM:2009:0104:FIN:RO:PDF

angår støttens negative virkninger, som er forbundet med dens muligheder for at fordreje konkurrencevilkårene, giver Kommissionen udtryk for betænkeligheder med hensyn til virkningerne af individuel støtte af en sådan størrelse, bl.a. på grundlag af de særlige forhold, der præger den pågældende sektor og de relevante markeder. Kommissionen mener dog, at disse betænkeligheder med hensyn til proportionaliteten og de konkurrencefordrejende virkninger kan fjernes, hvis virksomheden opfylder en række betingelser for gennemførelsen af det støttede program, så det sikres, at støtten kun udbetales efterfølgende i periodiske trancher, når Ford har fremlagt dokumentation for de omkostninger, der faktisk er afholdt. I så fald konkluderer Kommissionen, at støttens positive virkninger overstiger dens potentielle negative virkninger. Dette overordnede positive resultat gør det berettiget at betragte støtten som forenelig med EUF-traktaten i henhold til artikel 107, stk. 3, litra c).

Kumulering af støtten

(111) Dette problem er behandlet i afgørelsens betragtning 96-97. Kommissionen konkluderede, at den foreslåede støtte opfylder de betingelser vedrørende kumulering af støtte, som er anført i artikel 7 i den generelle gruppefritagelsesforordning.

Deggendorf-princippet

(112) På baggrund af den dokumentation, Rumænien har fremlagt som bevis på, at Ford den 27. juni 2008 tilbagebetalte den uforenelige privatiseringsstøtte på 27 mio. EUR med de påløbne renter, konkluderer Kommissionen, at den foreslåede støtte opfylder det såkaldte Deggendorf-princip.

7. **KONKLUSIONER**

(113) Kommissionen konstaterer, at Rumæniens anmeldte uddannelsesstøtte til Ford Romania SA i Craiova, som udgør i alt 57 mio. EUR, og som skal ydes i en periode på fem år til et uddannelsesprogram for op til i alt 9 000 ansatte på fabrikken i Craiova, er forenelig med det indre marked som omhandlet i EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra c).

(114) Med hensyn til betænkelighederne vedrørende støttens proportionalitet og potentielle konkurrencefordrejende virkninger, som er beskrevet i betragtning 99), 109 og 110 i denne afgørelse, mener Kommissionen, at det er nødvendigt og berettiget at vedtage en positiv afgørelse på de betingelser, der er fastsat i procedureforordningens artikel 7, stk. 4 ([51]). Disse betingelser skal sikre støttens proportionalitet under gennemførelsen af projektet, ved at støtten begrænses til det strengt nødvendige for at dække de faktiske støtteberettigede udgifter, med henblik på at begrænse støttens muligheder for at begrænse konkurrencen på det indre marked, og at forbedre de ansattes muligheder for at anvende de kvalifikationer, de opnår ved den pågældende uddannelse, i andre virksomheder.

(115) Som Rumænien foreslog i de dokumenter, der blev fremlagt den 9. juli 2009 ([52]), skal reglerne og betingelserne for udbetalingen af støtten fastsættes i en specifik normativ retsakt, som skal vedtages af de rumænske myndigheder.

(116) Kommissionen lægger ovennævnte betragtninger til grund for sin afgørelse —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den støtte på 57 mio. EUR, som Rumænien påtænker at yde til Ford Romania SA i Craiva, er forenelig med det indre marked på de betingelser, der er anført i artikel 2.

Artikel 2

1. Støtten udbetales i efterfølgende periodiske trancher med intervaller, som fastsættes i fællesskab af den rumænske myndighed, der yder støtten, og støttemodtageren, og som under ingen omstændigheder må overstige et år. De samlede periodiske betalinger svarer til de faktisk afholdte omkostninger, som støttemodtageren har angivet over for den rumænske støttebevilgende myndighed.

2. De rumænske myndigheder underretter det rumænske konkurrencetilsyn, der er ansvarligt for kontrollen med anvendelsen af denne støtteforanstaltning, og Kommissionens tjenestegrene om betingelserne i den aftale, der er indgået om udbetalingsintervallernes længde.

3. Ved afslutningen af hvert af de år, hvor uddannelsesprogrammet gennemføres, forelægger støttemodtageren det rumænske konkurrencetilsyn og Kommissionen udførlige rapporter, revideret af uafhængige revisorer, om gennemførelsen af programmet og de afholdte omkostninger i referenceperioden. Rapporterne om gennemførelsen af programmet skal indeholde udførlige oplysninger om de faktiske omkostninger og den tilbudte uddannelse. De skal indeholde en klassificering af de støtteberettigede omkostninger, som fastsat i artikel 39, stk. 4, i den generelle gruppefritagelsesforordning, for hvert uddannelsesmodul. De årlige rapporter skal også indeholde

([51]) Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF- traktatens artikel 93 (EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1).

([52]) Se betragtning 21.

oplysninger om de kurser, der er blevet tilbudt under hvert enkelt modul i referenceperioden, det antal ansatte, der har deltaget i kurserne, opdelt på de forskellige ansættelseskategorier, det samlede antal dage/timer for hvert uddannelseskursus og for hvert modul samt virksomhedens samlede antal ansatte ved udgangen af hvert år, hvor uddannelsen gennemføres (samlet antal ansatte). Den uafhængige reviser vælges efter fælles overenskomst mellem støttemodtageren og det rumænske konkurrencetilsyn.

4. Udbetaling af trancherne for de år, hvor programmet gennemføres, er betinget af, at det rumænske konkurrencetilsyn og Kommissionen godkender de årlige rapporter inden seks uger efter det tidspunkt, hvor rapporten betragtes som fuldstændig. Hvis de ikke reagerer inden for den fastsatte frist, betragtes det som en stiltiende godkendelse.

5. Støttemodtageren udsteder deltagelsesbevis til hver af de ansatte, der følger uddannelsesprogrammet, enten ved programmets afslutning eller årligt (efter hvad støttemodtageren foretrækker), og angiver heri, hvilke kurser der er fulgt, og det antal dage/timer, uddannelsen har varet. Disse deltagelsesbeviser skal udstedes på den ansattes anmodning, hvis og når denne officielt har meddelt, at han har planer om at forlade virksomheden. Deltagerbeviserne styrker dermed de ansattes muligheder for at anvende de kvalifikationer, de har opnået ved uddannelsen, i andre virksomheder.

6. De rumænske myndigheder omsætter de betingelser, der er nævnt i stk. 1 – 5, i en normativ retsakt, som skal regulere gennemførelsen af uddannelsesprogrammet. Ud over at afspejle ovennævnte betingelser skal den normative retsakt fastsætte de særlige betingelser, der skal sikre tilbagebetalingen af støtte, som blev udbetalt i tidligere periodiske trancher, og som overstiger de faktisk afholdte omkostninger og/eller den støtteintensitet, der blev lagt til grund for godkendelsen af støtten til den »generelle« eller »specifikke« uddannelse, som skal gennemføres. Den normative retsakt skal desuden indeholde en forpligtelse for støttemodtageren til ikke at lade de angivne støtteberettigede omkostninger omfatte de omkostninger, der kan afskrives senere i kraft af de fordele, støttemodtageren opnår ved, at de ansatte har opnået bedre kvalifikationer, som omhandlet i punkt 16, sidste afsnit i 2009-meddelelsen. Kommissionen skal hurtigt muligt have forelagt denne normative retsakt. Støtteforanstaltningen kan ikke iværksættes, før denne retsakt er vedtaget.

7. Kommissionen opfordrer repræsentanter for de ansatte på Fords fabrik i Craiova til ved udgangen af hvert år, hvor programmet anvendes, at fremsætte skriftlige bemærkninger med hensyn til uddannelseskursernes indhold og kursusdeltagelsen (det antal ansatte, der deltager i uddannelsen, og den tid, de har brugt på uddannelse).

Artikel 3

Rumænien underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme afgørelsen.

Artikel 4

Denne afgørelse er rettet til Rumænien.

Vedtaget i Bruxelles, den 2. december 2009.

På Kommissionens vegne

Neelie KROES

Medlem af Kommissionen